A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (kibővített nyolcadik tanács)

2015. május 20.*

„Verseny — Kartellek — A takarmányozási foszfátok európai piaca — Az EUMSZ 101. cikk megsértését megállapító határozat — Az értékesítési kvóták elosztása, az árak és az értékesítési feltételek összehangolása, valamint érzékeny kereskedelmi információk cseréje — A felpereseknek a vitarendezési eljárásból való kilépése — Bírságok — Indokolási kötelezettség — A jogsértés súlya és időtartama — Együttműködés — A vitarendezési eljárás során közölt valószínű bírságtartomány alkalmazásának hiánya”

A T-456/10. sz. ügyben,

a **Timab Industries** (székhelye: Dinard [Franciaország]),

a **Cie financière et de participations Roullier (CFPR)** (székhelye: Saint-Malo [Franciaország])

(képviselik őket: N. Lenoir és M. Truffier avocats)

felpereseknek

az **Európai Bizottság** (képviselik: C. Giolito, B. Mongin és F. Ronkes Agerbeek, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

az [EUMSZ] 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke szerinti eljárásban (COMP/38866 – „takarmányozási foszfátok”-ügy) 2010. július 20-án hozott C(2010) 5001 végleges bizottsági határozat megsemmisítése iránti kérelme, valamint másodlagosan az említett határozatban a felperesekkel szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített nyolcadik tanács),

tagjai: D. Gratsias elnök, Czúcz O., A. Popescu, M. Kancheva és C. Wetter (előadó) bírák,

hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. július 11-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: francia.

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 Az [EUMSZ] 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke szerinti eljárásban (COMP/38866 – „takarmányozási foszfátok”-ügy) 2010. július 20-án hozott C(2010) 5001 végleges határozatában (a továbbiakban: megtámadott határozat) az Európai Bizottság megállapította, hogy a felperesek, a Timab Industries (a továbbiakban: Timab) és a Cie financière et de participations Roullier (CFPR) (a továbbiakban: CFPR) megsértette az EUMSZ 101. cikket és 1994. január 1-jétől az EGT-Megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy 1993. szeptember 16-tól 2004. február 10-ig a takarmányozási foszfátok európai piaca nagy részének – az értékesítési kvótáknak és az ügyfeleknek a kartell résztvevői közötti elosztása révén történő – felosztásában, és az árak, valamint a szükséges mértékben az értékesítési feltételek összehangolásában álló egységes és folyamatos jogsértésben vett részt (a megtámadott határozat 1. cikke).

2 A megtámadott határozat (17) preambulumbekezdésében leírtak szerint a Timab a „Roullier-csoport” leányvállalata, amely csoportnak a CFPR a holdingtársasága. A Timab számos vegyipari terméket, többek között takarmányozási foszfátokat gyárt és forgalmaz.

3 2003. november 28-án a Kemira-csoport a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.; a továbbiakban: engedékenységi közlemény) alapján bírságmentességet kérelmezett. A kérelem az 1989 és 2003 közötti időszakra vonatkozott (a megtámadott határozat (33) preambulumbekezdése).

4 2004. február 10-én és 11-én a Bizottság Franciaországban és Belgiumban helyszíni vizsgálatokat folytatott néhány, a takarmányozási foszfátok ágazatában tevékenykedő vállalkozás helyiségeiben. A Timab az e helyszíni vizsgálatok által érintett jogalanyok között volt (a megtámadott határozat (35) preambulumbekezdése).

5 2004. február 18-án a Tessenderlo Chemie NV az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés érdekében a jogsértés egész időszakára (1969-től 2004-ig) kiterjedő kérelmet nyújtott be (a megtámadott határozat (36) preambulumbekezdése).

6 2007. március 27-én a Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química SA és anyavállalata, a José de Mello SGPS SA az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelmet nyújtott be (a megtámadott határozat (37) preambulumbekezdése).

7 2008. október 14-én a felperesek is kérelmet nyújtottak be a engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés érdekében, amely kérelmet 2009. október 28-án egészítették ki (a megtámadott határozat (39) preambulumbekezdése).

8 2009. február 19-i leveleiben a Bizottság arról tájékoztatta a kartell résztvevőit, köztük a Timabot, hogy az [EK] 81. és [EK] 82. cikkben meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) III. fejezete alapján hozott határozat elfogadása érdekében eljárást indít, és kéthetes határidőt adott a felpereseknek arra, hogy írásban közöljék vele, készek-e részt venni a a Bizottság által az [EK] 81. és [EK] 82. cikk alapján folytatott eljárásokról szóló, 2004. április 7-i 773/2004/EK rendelet (HL L 123., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 81. o.) 10a. cikke értelmében vett vitarendezési megbeszéléseken (a megtámadott határozat (40) preambulumbekezdése).

9 A vitarendezés előkészítése több, a Bizottság és az érintett vállalkozások közötti kétoldalú találkozónak adott helyt, amelyeken előadták a kifogások lényegét, valamint az azok alapjául szolgáló bizonyítékokat. E találkozókat követően a Bizottság megállapította a valószínű bírságok tartományát (minimális összeget és maximális összeget). A 2009. szeptember 16-án tartott találkozón közölték a Timabbal a rá vonatkozó becslést.

10 Ezt követően a Bizottság határidőt állapított meg az érintett társaságoknak, hogy a 773/2004 rendelet 10a. cikke (2) bekezdésének megfelelően hivatalos vitarendezési beadványt nyújtsanak be. A kartell valamennyi résztvevője az előírt határidőn belül előterjesztette vitarendezési beadványát, kivéve a felperesek, akik úgy döntöttek, hogy kilépnek a vitarendezési eljárásból (a megtámadott határozat (43) preambulumbekezdése).

11 2009. november 23-án a Bizottság összesen hat, egyrészről a felpereseknek, másrészről pedig a kartell vitarendezést elfogadó egyes résztvevőinek címzett kifogásközlést fogadott el. A felperesek kivételével mindazon felek, akikhez kifogásközlést intéztek, azt válaszolták, hogy a kifogásközlés megfelel a javaslataik tartalmának, ennélfogva továbbra is elkötelezettek a vitarendezési eljárás folytatása mellett (a megtámadott határozat (44) és (45) preambulumbekezdése).

12 A felperesek betekintettek az iratokba, 2010. február 2-án válaszoltak a kifogásközlésre, és részt vettek a 2010. február 24-én tartott meghallgatáson (a megtámadott határozat (45) preambulumbekezdése).

13 2010. július 20-án a Bizottság elfogadta a megtámadott határozatot. Az említett határozatot a felpereseknek címezték.

14 Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta az ugyanezen ügyre vonatkozó C(2010) 5004 végleges határozatot (a továbbiakban: külön határozat), amelynek címzettjei azok a felek voltak, akik készek voltak részt venni a vitarendezési eljárásban, és vitarendezési beadványt nyújtottak be, azaz a Kemira-csoport (a Yara Phosphates Oy, a Yara Suomi Oy és a Kemira Oy), a Tessenderlo Chemie, az Ercros-csoport (az Ercros SA és az Ercros Industriel SA), az FMC-csoport (az FMC Foret SA, az FMC Netherlands BV és az FMC Corporation), valamint a Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química és anyavállalata, a José de Mello SGPS.

15 A megtámadott határozatból lényegében kitűnik, hogy a takarmányozási foszfátok fő európai gyártói megegyeztek abban, hogy a takarmányozási foszfátok európai piacának nagy részét felosztják egymás között úgy, hogy régiónként és ügyfelenként elosztják egymás között az értékesítési kvótákat. Ezenkívül összehangolták az árakat, és amikor szükségesnek bizonyult, az értékesítési feltételeket. Az eredeti megállapodás, amelyet 1969. március 19-én kötött írásban a takarmányozási foszfátok öt fő gyártója, az akkoriban az európai piacon fennálló többletkapacitás által jellemzett helyzetet kívánta megoldani. A megállapodás előírta az értékesítési kvóták éves felülvizsgálatát is. Ezt követően a piaci megállapodás ellenőrzésére, illetve a kompenzációs rendszernek köszönhetően a megállapodás szerinti kvótákhoz képest jelentős eltérések esetén létrejött konfliktusok rendezésére egy nyomonkövetési mechanizmust is bevezettek. A kartellt megvalósító megállapodásoknak a CEPA (Centre d'étude des phosphates alimentaires, a takarmányozási foszfátok vizsgálati központja) nevet adták. A kartell működésének és folytonosságának biztosítása érdekében e megállapodás konkrét kiegészítő megállapodásoknak és más regionális almegállapodásoknak adott helyt. A francia termelők CEPA-ban való részvételét 1970-től kezdve megerősítették. 1978-tól kezdődően a kartell résztvevői kritikus piaci helyzetre reagáltak, és három almegállapodással újraszervezték magukat. 1991-ben és 1992-ben a kartell résztvevői olyan egységes struktúrához (Super CEPA) kívántak visszatérni, amely magában foglalta az öt közép-európai országot (Németország, Ausztria, Belgium, Hollandia és Svájc), Dániát, Finnországot, Magyarországot, Írországot, Norvégiát, Lengyelországot, az Egyesült Királyságot és Svédországot. A megbeszéléseket két szinten tartották: a „központi találkozók" vagy „európai szintű" találkozók szintjén, amelyeken általános politikai döntéseket hoztak, és a „szakértői találkozók" szintjén, amelyeken az adott országban vagy konkrét régióban tevékenykedő kartelltagok folytattak

nemzeti vagy regionális szinten mélyrehatóbb megbeszéléseket. Ezen egységes struktúra összefüggésben van a franciaországi gazdasági szereplőkkel, ahol nemzeti szinten fennmaradt az összejátszásra irányuló mechanizmus.

16 Konkrétan a felpereseket illetően a megtámadott határozatból kitűnik, hogy a Timabot a Super CEPA regionális keretébe, ezenkívül pedig a kartell francia ágába integrálták akkor, amikor a vállalkozás elkezdett nagy mennyiségben Franciaországon kívülre exportálni. 1993 szeptemberében a Timab elkezdett részt venni a Super CEPA megállapodásaiban. A Super CEPA találkozóival párhuzamosan részt vett a Franciaországra és a Spanyolországra vonatkozó találkozókon is (a megtámadott határozat (123), (131), (138) és (143) preambulumbekezdése).

17 Az egyes vállalkozásokkal szemben kiszabott bírság összegének megállapításakor a Bizottság az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatásra (HL 2006. C 210., 2. o., a továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) támaszkodott.

18 Először is a Bizottság úgy határozta meg a releváns eladások értékét, mint a vállalkozás által az Európai Unió tagállamainak, illetve az EGT-Megállapodás jogsértés által érintett szerződő feleinek a területén megvalósított, takarmányozási foszfátokra vonatkozó eladásoknak megfelelő értéket. Ahelyett, hogy a vállalkozás által a jogsértésben való részvételének utolsó teljes évében megvalósított eladások értékét vette volna figyelembe – amint ezt a 2006. évi iránymutatás 13. pontja általában előírja –, a Bizottság a jelen ügyben megfelelőbbnek tekintette a vállalkozások által a jogsértésben való részvételük időtartama alatt megvalósított tényleges eladások figyelembevételét, tekintettel különösen a kartell rendkívül hosszú időtartamára, földrajzi kiterjedésére, arra a tényre, hogy a szóban forgó magatartások által érintett bizonyos területek csak az érintett országok Unióhoz vagy az EGT-hez történő csatlakozását követően kerültek az uniós bíróság hatáskörébe, illetve az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke rendelkezéseinek hatálya alá, valamint arra a tényre, hogy a felek által megvalósított eladások értéke a részvételük folyamán az évek során változott (a megtámadott határozat (321) preambulumbekezdése).

19 Másodszor a Bizottság megjegyezte, hogy tekintettel az elkövetett jogsértés súlyára, a szóban forgó termékek eladásai értékének a bírság alapösszegének kiszámítása érdekében alkalmazandó arányát 17%-ban kell megállapítani, mégpedig a kartell minden résztvevőjére nézve (a megtámadott határozat (324)–(328) preambulumbekezdése).

20 Harmadszor azon vállalkozások esetében, amelyek nem rendelkeztek az országonkénti tényleges eladásoknak megfelelő történeti adatokkal, e vállalkozások egyetértésével a releváns eladások értékét úgy határozták meg, hogy a 2006. évi iránymutatás 24. pontja rendelkezéseinek megfelelően a jogsértés utolsó teljes évében megvalósított eladásokat megszorozták a szóban forgó vállalkozás részvételének időtartamával (a megtámadott határozat (321)–(331) preambulumbekezdése).

21 Negyedszer a Bizottság úgy vélte, hogy a jelen ügy körülményei alapján indokolt – a 2006. évi iránymutatás 25. pontjának megfelelően – a bírság alapösszegét a jogsértés időszakában megvalósított eladások éves átlagértéke 17%-ának megfelelő mértékben megemelni az elrettentő hatás biztosítása érdekében, mégpedig a kartell minden résztvevőjére nézve (a megtámadott határozat (332)–(335) preambulumbekezdése).

22 Ötödször a Bizottság a kartell egyetlen résztvevője vonatkozásában sem állapított meg súlyosító vagy enyhítő körülményt (a megtámadott határozat (337)–(347) preambulumbekezdése).

23 Hatodszor az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének megfelelően a teljes forgalom 10%-át kitevő felső határnak a kiszabott bírságokra való alkalmazásakor a Bizottság néhány résztvevő tekintetében csökkentette a bírság alapösszegét. Mivel a felperesek bírságának alapösszege nem haladta meg a 2009-es évben elért teljes forgalom 10%-át, a Bizottság nem hajtott végre kiigazítást.

24 Hetedszer az engedékenységi közlemény alkalmazását illetően a Bizottság úgy határozott, hogy az említett közlemény 8. pontjának a) alpontja alapján 100%-os bírságösszeg-csökkentést kell nyújtani a Kemirának, valamint a Yara Phosphates Oynak és a Yara Suomi Oynak, mivel e két utóbbi társaság ugyanazon vállalkozás részét képezte, mint a Kemira (a megtámadott határozat (349) és (350) preambulumbekezdése). A Bizottság továbbá az engedékenységi közlemény 23. pontja alapján az 1989. március 31-ét követő időszakra nézve 50%-os csökkentést nyújtott a Tessenderlo Chemie-nek, és úgy ítélte meg, hogy az 1969. március 19-től 1989. március 31-ig tartó időszak vonatkozásában e társaságot semmilyen bírságfizetési kötelezettség nem terheli (a megtámadott határozat (353) preambulumbekezdése). A Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química és anyavállalata, a José de Mello SGPS esetében a bírság összegét 25%-kal csökkentették (a megtámadott határozat (355) preambulumbekezdése). Végül a Bizottság a felperesek bírságának összegét 5%-kal csökkentette (a megtámadott határozat (359) preambulumbekezdése).

25 Nyolcadszor az 1/2003 rendelet 7. és 23. cikke szerint kartellügyekben hozott határozatok elfogadása érdekében folytatott vitarendezési eljárások lefolytatásáról szóló bizottsági közlemény (HL 2008. C 167., 1. o.; a továbbiakban: vitarendezési közlemény) alkalmazásának hiányában a felperesek vitarendezési eljárásban való részvétel címén semmilyen csökkentést nem kaptak. A külön határozatban a Bizottság az említett határozat címzettjeit a velük szemben kiszabandó bírság összegének 10%-os csökkentésével jutalmazta a vitarendezésben való részvételükért (a megtámadott határozat (361) és (362) preambulumbekezdése).

26 Kilencedszer a Bizottság elutasította a felperesek arra irányuló kérelmét, hogy a fizetőképesség hiánya címén csökkentse a bírság összegét (a 2006. évi iránymutatás 35. pontja), míg a [*bizalmas*] erre irányuló kérelmének részben helyt adott (a megtámadott határozat (372)–(375) preambulumbekezdése).

27 Amint a fenti 1. pontban már kiemelésre került, a Bizottság a megtámadott határozat 1. cikkében megállapította, hogy a felperesek megsértették az EUMSZ 101. cikket és 1994. január 1-jétől az EGT-Megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy 1993. szeptember 16-tól 2004. február 10-ig az Unió tagállamai és az EGT-Megállapodás szerződő felei területének nagy részét lefedő egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt, amelynek célja az volt, hogy az értékesítési kvótáknak és az ügyfeleknek a kartell résztvevői közötti elosztása révén egymás között felosszák a takarmányozási foszfátok európai piacát, és összehangolják az árakat, valamint a szükséges mértékben az értékesítési feltételeket.

28 A Bizottság a megtámadott határozat 2. cikkében a Timabbal és a CFPR-rel szemben e jogsértésért egyetemlegesen 59 850 000 euró bírságot szabott ki.

Az eljárás és a felek kérelmei

29 A Törvényszék Hivatalához 2010. október 1-jén benyújtott keresetlevelükkel a felperesek előterjesztették a jelen keresetet.

30 A Törvényszék Hivatalához 2010. november 5-én benyújtott levelükben a felperesek azt kérték, hogy a Törvényszék hozzon pervezető intézkedést, amelyben elrendeli, hogy a Bizottság nyújtson be számára négy, a megtámadott határozattal, illetve a külön határozattal összefüggő dokumentumcsoportot annak érdekében, hogy a felperesek alátámasszák bizonyos jogalapjaikat.

31 2011. január 6-án a Bizottság előterjesztette ellenkérelmét.

32 A Törvényszék az eljárási szabályzatának 64. cikke alapján a 2011. február 1-jei pervezető intézkedéssel felhívta a Bizottságot arra, hogy nyújtsa be a felperesek által kért dokumentumokat.

33 A Törvényszék az eljárási szabályzat 65. cikkének b) pontja és 66. cikkének 1. §-a alapján, továbbá ugyanezen szabályzat 67. cikke 3. §-ának második bekezdését alkalmazva a 2011. március 16-i bizonyításfelvétel keretében felhívta a Bizottságot arra, hogy nyújtsa be a 32. pontban hivatkozott pervezető intézkedés keretében be nem nyújtott dokumentumokat. A Bizottság e bizonyításfelvételnek az előírt határidőn belül eleget tett.

34 A Törvényszék a 2011. június 28-i pervezető intézkedéssel felhívta a Bizottságot arra, hogy adjon felvilágosítást a 33. pontban hivatkozott dokumentumokkal kapcsolatban, és engedélyezte, hogy a Bizottság meghallgassa az érintett vállalkozásokat a szóban forgó dokumentumokban szereplő, őket érintő adatok esetleges bizalmas jellegével kapcsolatban.

35 Ezt követően bizonyos dokumentumokat közöltek a felperesekkel, kifejtve, hogy e dokumentumok nem használhatók fel más célokra, csak amely célokból azokat megküldték, következésképpen az említett dokumentumok, valamint az azokban szereplő számadatok nem hozhatók nyilvánosságra. A Bizottság által benyújtott dokumentumok egy részét eltávolították az ügy irataiból, és visszaküldték a Bizottságnak.

36 A választ 2012. március 22-én nyújtották be a Törvényszék Hivatalához. A viszonválasz ez utóbbihoz 2012. június 21-én érkezett.

37 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (kibővített nyolcadik tanács) úgy határozott, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt, és az eljárási szabályzat 64. cikkében meghatározott pervezető intézkedések keretében felhívta a Bizottságot bizonyos dokumentumok benyújtására, és kérdéseket intézett hozzá, felkérve azok írásban történő megválaszolására. A Bizottság e felhívásoknak a megadott határidőn belül eleget tett.

38 A tárgyalást megelőzően a felperesek képviselői, miután aláírtak egy, a bizalmas kezelésre vonatkozó megállapodást, a Törvényszék Hivatalában betekinthettek a külön határozat bizalmas változatának egy részébe, azaz a bizonyításfelvétel keretében kért dokumentumok egyikébe.

39 A felek szóbeli előadásai és a Törvényszék által feltett szóbeli kérdésekre adott válaszaik a 2014. július 11-én tartott, részben zárt tárgyaláson kerültek meghallgatásra.

40 A tárgyaláson a felperesek úgy nyilatkoztak, hogy elállnak a 2006. évi iránymutatás visszaható hatálya tilalma elvének megsértésére, a közigazgatási eljárás túlzott időtartamának enyhítő körülményként való figyelembevételére, az egyenlő bánásmód elvének és az engedékenységi közleménynek a Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química együttműködésével összehasonlított együttműködésüket illetően való megsértésére alapított jogalapjaiktól, valamint hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének megsértésére alapított jogalap keretében elállnak a válaszban kifejtett azon érveiktől, amelyek a vitarendezés címén nyújtott 10%-os csökkentés alkalmazása és az említett rendelet 23. cikkében előírt 10%-os felső határ alkalmazása közötti kapcsolatra vonatkoznak, ami a tárgyalásról készített jegyzőkönyvben rögzítésre került.

41 A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozatot;

– másodlagosan semmisítse meg a megtámadott határozat 1. cikkét annyiban, amennyiben a Bizottság megállapította, hogy a felperesek részt vettek az értékesítési feltételekkel és a kompenzációs rendszerrel kapcsolatos magatartásokban;

– szintén másodlagosan és mindenesetre változtassa meg a megtámadott határozat 2. cikkét, és lényegesen csökkentse a velük szemben egyetemlegesen kiszabott bírság összegét;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

42 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet;

– a felpereseket kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

43 Keresetük alátámasztása érdekében a felperesek több jogalapra hivatkoznak, amelyek három csoportba sorolhatók. A jogalapok első csoportja a vitarendezési eljárásra, és különösen arra a tényre vonatkozik, hogy a felperesek kiléptek ezen eljárásból, a jogalapok második csoportja a szóban forgó kartell elemeit, nevezetesen a kompenzációs mechanizmust és az értékesítési feltételeket megvalósító bizonyos magatartásokra vonatkozik, végül pedig a jogalapok harmadik csoportja a bírság összege kiszámításának több szempontját érinti.

A megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelmekről

A vitarendezési eljárásról

44 A jogalapok e csoportja keretében a felperesek egy sor, a védelemhez való jognak, a vitarendezési eljárást szabályozó jogi szövegeknek, a bizalomvédelem elvének és a megfelelő ügyintézés elvének a megsértésére, valamint hatáskörrel való visszaélésre vonatkozó érvet adnak elő.

45 A felperesek lényegében azt kifogásolják, hogy a Bizottság egy olyan vállalkozással szemben, amely kilépett a vitarendezési eljárásból, magasabb bírságot szabott ki, mint a vitarendezési megbeszélések során tervezett tartomány felső határa.

46 A felperesek a védelemhez való joguk többszöri megsértésére hivatkoznak, először is a Bizottság által elkövetett többszöri téves jogalkalmazásból és ténybeli értékelési hibákból, másodszor az önvádra kötelezés tilalmának megsértéséből, harmadszor pedig a fegyveregyenlőség elvének megsértéséből eredően.

47 Először is a Bizottság tévesen értelmezte az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelmüket és a tájékoztatáskérésre adott válaszukat.

48 A felperesek vitatják, hogy a bírságtartományról való tudomásszerzést követően radikálisan stratégiát váltottak volna. Állításuk szerint ugyanis csak a vitarendezési közlemény 11. pontját (a vitarendezési megbeszéléseken való részvétel elfogadása) és 16. pontját (tájékozott döntés arról, hogy a vitarendezéses utat válasszák-e) alkalmazták, mivel nem ismerhették el a jogsértést úgy, ahogyan azt a Bizottság értékelte. Ráadásul az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelmük kizárólag leírta a tényeket anélkül, hogy tartalmazott volna bármilyen, a jogsértés egységes vagy nem egységes jellegére vonatkozó minősítést. A Bizottság által elkövetett ténybeli minősítési hiba, amely semmiképpen nem tudható be nekik, abból ered, hogy a Bizottság nem megfelelően elemezte az ügy iratait, tekintettel azon kötelezettségére, hogy gondosan és pártatlanul vizsgálja meg az előtte folyamatban lévő ügyeket. Márpedig azon kevés dokumentum, amely az 1993. szeptember 16-át megelőző tényeket illetően a Timab nevét említi, arra enged következtetni, hogy a Timab nem vett részt a CEPA találkozóin.

49 Másodszor az önvádra kötelezés tilalmának megsértését illetően a felperesek a vitarendezési közlemény 16. pontjában biztosított azon „jogra” hivatkoznak, hogy a vállalkozások „tájékozott döntést [hozhatnak] arról, hogy a vitarendezéses utat válasszák-e”. A felperesek szerint a vállalkozások számára biztosított e lehetőség a védelemhez való jog gyakorlásán és az önvádra kötelezés tilalmán alapul. A vitarendezésből való kilépés szankcionálása ennélfogva sérti az önvádra kötelezés tilalmát, amely a védelemhez való jogból ered.

50 Harmadszor a fegyveregyenlőség elvét illetően a felperesek úgy érvelnek, hogy nem láthatták előre, hogy a Bizottság jelentősen csökkenteni fogja a jogsértés időtartamát, és ugyanakkor jelentősen megnövelt bírságot fog velük szemben kiszabni. Az információk aszimmetriája, amely az eljárást jellemezte, hátrányban részesítette a felpereseket, így nyilvánvalóan sérti a fegyveregyenlőség elvét és a védelemhez való jogukat.

51 Ezt követően a felperesek a bizalomvédelem elvének és a megfelelő ügyintézés elvének megsértésére, valamint hatáskörrel való visszaélés fennállására hivatkoznak.

52 A bizalomvédelem elvét illetően a felperesek úgy vélik, hogy a Bizottság nem hozhatott volna olyan határozatot, amely meghiúsítja az azon konkrét biztosítékokon alapuló várományaikat, amelyeket a Bizottságtól kaptak az általa meghozandó határozat tartalmát illetően.

53 A megfelelő ügyintézés elvét illetően a felperesek megjegyzik, hogy nem láthatták előre a Bizottság által a megtámadott határozatban kifejtett érvelést, különös tekintettel a kifogásközlést követő 2010. február 24-i meghallgatásra és a 2010. június 7-i találkozóra. Ez utóbbi találkozón megemlítésre került az együttműködés címén való csökkentés esetleges mérséklése, azonban az enyhítő körülmények miatti törlés, illetve *a fortiori* az ilyen törlés okai nem kerültek megemlítésre.

54 Végül a Bizottság visszaélt hatáskörével, amikor úgy határozott, hogy az egyezségkötés megtagadása miatt súlyosabb szankciót szab ki.

55 A Bizottság vitatja a felperesek által felhozott érveket.

56 Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen kereset keretében a felperesek úgy vélik, hogy azért, mert kiléptek a vitarendezési eljárásból, magasabb bírsággal „szankcionálták” őket, mint amekkorára számíthattak. A Bizottság által a rendes közigazgatási eljárásban felhozott kifogásokkal szembeni védekezésük célja, hogy elkülönülő jogsértések fennállását ismertessék el, és következésképpen a bírság összegének csökkentésében részesüljenek. Ezenkívül a felperesek szerint a bírság összege semmiképpen nem lehet magasabb, mint a vitarendezés érdekében velük közölt bírságtartomány (10%-kal növelt) felső határának megfelelő összeg.

57 Ennélfogva kifogásaik elsősorban arra vonatkoznak, hogy az eredetileg tervezettől sokkal magasabb bírságösszeget szabtak ki velük szemben. A vitarendezési eljárással kapcsolatos kritikus megjegyzéseik ellenére a kifogásaik, úgymint a védelemhez való jognak, a fegyveregyenlőség elvének, a bizalomvédelem elvének és a megfelelő ügyintézés elvének megsértésére, valamint az állítólagos hatáskörrel való visszaélésre alapított kifogások lényegében a megtámadott határozat elfogadásához vezető rendes közigazgatási eljárásra vonatkoznak.

– Előzetes észrevételek

58 Előzetesen a Törvényszék hasznosnak tartja, hogy a jogalapok ezen első csoportja keretében felhozott kifogások vizsgálatát megelőzően röviden emlékeztessen arra, miben is áll a vitarendezési eljárás.

59 A vitarendezési eljárást a 773/2004 rendelet kartellügyekben folytatott vitarendezési eljárásokkal kapcsolatos módosításáról szóló, 2008. június 30-i 622/2008/EK bizottsági rendelet (HL L 171., 3. o.) vezette be. Ezen eljárást a vitarendezési közlemény részletezte.

60 Ezen új eljárás célja, hogy egyszerűsítse és meggyorsítsa a közigazgatási eljárásokat, valamint csökkentse az uniós bírósághoz benyújtott keresetek számát, ezáltal lehetővé téve, hogy a Bizottság ugyanazon források felhasználásával több üggyel is foglalkozzon.

61 A vitarendezési eljárás lényegében előírja, hogy a vizsgálat alá vont vállalkozások, mivel terhelő bizonyítékokkal állnak szemben, és úgy határoztak, hogy egyezséget kötnek, elismerik a jogsértésben való részvételüket, bizonyos feltételek mellett lemondanak a közigazgatási aktába való betekintéshez való jogukról és a meghallgatáshoz való jogukról, továbbá elfogadják, hogy a kifogásközlést és a végleges határozatot az Unió egyik közösen meghatározott hivatalos nyelvén kapják kézhez (a vitarendezési közlemény 20. pontja). Ezenkívül, amennyiben a kifogásközlés tükrözi a vitarendezési beadványaikat, az említett vállalkozások kötelesek arra a megállapított határidőn belül válaszolni annak megerősítésével, hogy a kifogásközlés megfelel beadványaik tartalmának, és hogy ezért továbbra is elkötelezettek a vitarendezési eljárás folytatása mellett (a vitarendezési közlemény 26. pontja).

62 A Bizottság cserében 10%-kal csökkenti azon bírság összegét, amelyet rendes eljárás végén szabtak volna ki velük szemben a bírságkiszabási iránymutatás, valamint az engedékenységi közlemény alkalmazásával (a vitarendezési közlemény 30–33. pontja).

63 Noha az ún. engedékenységi politika keretében tanúsított együttműködés és a vitarendezési eljárás keretében tanúsított együttműködés egymást kiegészítheti, a vitarendezési eljárás megindításáról való döntés – az együttműködés első típusától eltérően, amelyet a kérelmező társaság kezdeményez – a Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik.

64 A 622/2008 rendelet (4) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottságnak figyelembe kell vennie annak valószínűségét, vajon a várható kifogások terjedelmét illetően sikerülhet-e az érintett felekkel ésszerű határidőn belül egyetértésre jutni, figyelembe véve olyan tényezőket is, mint az érintett felek száma, a felelősség megállapításával kapcsolatosan várható, egymással ütköző álláspontok vagy a tények vitatásának mértéke. E preambulumbekezdésből kitűnik továbbá, hogy a Bizottság az esetleges hatékonyságjavuláson kívül más szempontokat is figyelembe vehet, mint például precedens teremtésének a lehetőségét. Ebből következik, hogy a Bizottság széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik annak meghatározása során, mely ügyek lehetnek alkalmasak vitarendezési megállapodás elérésére.

65 Ezenkívül, míg az engedékenységi politika célja a kartellek feltárása és a Bizottság e tekintetben fennálló feladatának megkönnyítése, a vitarendezési politika inkább a kartellügyekben folytatott eljárások hatékonyságát szolgálja. Így a vitarendezési eljárás lehetővé teheti, hogy a Bizottság egyszerűsített eljárást követve gyorsabban és hatékonyabban vizsgálja ki a kartellügyeket.

66 A vitarendezési eljárás lényegében a következőképpen zajlik. Az eljárást az érintett vállalkozások egyetértésével a Bizottság kezdeményezi (a vitarendezési közlemény 5., 6. és 11. pontja). A vállalkozás írásbeli nyilatkozata, hogy kész részt venni a vitarendezési megbeszéléseken azzal a céllal, hogy esetleg egy későbbi időpontban vitarendezési beadványt nyújtson be, nem jelenti azt, hogy a vállalkozás elismerné, hogy jogsértésben vett részt, illetve hogy felelős jogsértésért (a vitarendezési közlemény 11. pontja).

67 Amint az eljárás megindult, a Bizottság kétoldalú megbeszéléseken tájékoztatja a vizsgálat alá vont és a vitarendezési eljárásban részt vevő vállalkozásokat az alapvető elemekről, „például az állítólagos tényekről, e tények minősítéséről, az állítólagos kartell súlyosságáról és időtartamáról, a felelősség megállapításáról, a bírságok várható mértékéről, valamint a lehetséges kifogások megállapításához felhasznált bizonyítékokról” (a vitarendezési közlemény 16. pontja). Ezáltal a feleknek módjuk nyílik

arra, hogy kifejtsék álláspontjukat a Bizottság által velük szemben felhozott lehetséges kifogásokkal kapcsolatban, valamint tájékozott döntést tudnak hozni arról, hogy a vitarendezéses utat választják-e (a vitarendezési közlemény 16. pontja).

68 Az érintett vállalkozásoknak ezen információk közlését követően nyílik lehetőségük annak eldöntésére, hogy a vitarendezési eljárást választják-e, és vitarendezési beadványt nyújtanak be, amelyben lényegében kifejezetten elismerik a jogsértésért való felelősségüket, elfogadják a bírságtartományt, és megerősítik, hogy nem tervezik, hogy betekintést kérjenek az ügyiratba, illetve hogy szóbeli meghallgatás keretében újra meghallgassák őket, kivéve abban az esetben, ha a Bizottság kifogásközlése és határozata nem tükrözné a vitarendezési beadványukban foglaltakat (a vitarendezési közlemény 20. pontja).

69 A felelősség ezen elismerését és az érintett vállalkozások által tett megerősítéseket követően a Bizottság megküldi nekik a kifogásközlést, és ezt követően végleges határozatot hoz. Ez utóbbi lényegében azon a tényen alapul, hogy a felek egyértelműen elismerték felelősségüket, nem vitatták a kifogásközlést, és továbbra is elkötelezettek voltak a vitarendezés mellett (az engedékenységi közlemény 23–28. pontja).

70 Amennyiben az érintett vállalkozás úgy dönt, hogy nem köt egyezséget, a végleges határozat elfogadásához vezető eljárást a vitarendezési eljárást szabályozó rendelkezések helyett a 773/2004 rendelet általános rendelkezései szabályozzák. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha a Bizottság a vitarendezési eljárás megszüntetését kezdeményezi (a vitarendezési közlemény 19., 27. és 29. pontja).

71 Amennyiben a vitarendezés nem foglalja magában a jogsértés valamennyi résztvevőjét, például amikor – amint a jelen ügyben is – valamely vállalkozás kilép a vitarendezési eljárásból, a Bizottság egyrészről az egyszerűsített eljárást (a vitarendezési eljárást) követően a jogsértés azon résztvevőinek címzett határozatot hoz, amelyek úgy döntöttek, hogy egyezséget kötnek, és amely határozat tükrözi e résztvevők mindegyikének kötelezettségvállalását, másrészről pedig rendes eljárásban a jogsértés azon résztvevőinek címzett határozatot hoz, amelyek úgy döntöttek, hogy nem kötnek egyezséget.

72 Azonban még egy ilyen vegyes esetben is, amely két, különböző címzettekhez intézett és két külön eljárást követően elfogadott határozat meghozatalát foglalja magában, egy és ugyanazon kartell résztvevőiről van szó, így tiszteletben kell tartani az egyenlő bánásmód elvét. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ez az elv megköveteli, hogy a hasonló helyzeteket ne kezeljék eltérő módon, és hogy eltérő helyzeteket ne kezeljenek ugyanolyan módon, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható (lásd: 2010. szeptember 14-i Akzo Nobel Chemicals és Akcros Chemicals kontra Bizottság ítélet, C-550/07 P, EBHT, EU:C:2010:512, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

73 Amint a fentiekből következik, a vitarendezési eljárás a – kontradiktórius – rendes közigazgatási eljáráshoz képest alternatív, attól elkülönülő közigazgatási eljárás, amely bizonyos sajátosságokat mutat, úgymint a korai kifogásközlés és a lehetséges bírságtartomány közlése.

74 A bírságkiszabási iránymutatás ezzel összefüggésben azonban teljes mértékben alkalmazandó marad. Ez azt jelenti, hogy a bírság összegének megállapításakor az ugyanazon kartellben részt vevő felek között nem lehet hátrányos megkülönböztetést alkalmazni azon számítási elemeket és módszereket illetően, amelyeket nem érintenek a vitarendezési eljárás sajátosságai, mint például a vitarendezés esetén a 10%-os csökkentés alkalmazása (lásd ebben az értelemben: Alliance One International és Standard Commercial Tobacco kontra Bizottság és Bizottság kontra Alliance One International és társai ítélet, C-628/10 P és C-14/11 P, EBHT, EU:C:2012:479, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

– A bírság összegének a közölt tartományhoz képest való növeléséről

75 A jelen ügyben a felperesek úgy döntöttek, hogy megszakítják a vitarendezési megbeszéléseket.

76 Amint a felperesek helyesen hangsúlyozták, valóban joguk volt ehhez. E tekintetben ki kell emelni, hogy a vitarendezési eljárás önkéntes eljárás (lásd a lenti 120. pontot), és egyébiránt elkülönül a rendes eljárástól. A vitarendezési közlemény 19. pontja úgy rendelkezik, hogy amennyiben valamely vállalkozás kilép a vitarendezési eljárásból, azaz nem nyújt be vitarendezési beadványt, a végleges határozathoz vezető eljárást nem a vitarendezési eljárást szabályozó rendelkezések, hanem a 773/2004 rendelet általános rendelkezései, különösen a 10. cikkének (2) bekezdése (a kifogásközlésre adott válasz), 12. cikkének (1) bekezdése (szóbeli meghallgatás) és 15. cikkének (1) bekezdése (iratbetekintés) alapján folytatják.

77 A jelen ügyben a Bizottság a rendes közigazgatási eljárás keretében kifogásközlést küldött a felpereseknek, amely megjelölte – amint a vitarendezési eljárás keretében eszközölt korai közlés –, hogy a felperesek 1978 és 2004 között egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt.

78 A megtámadott határozat (318) preambulumbekezdésében a Bizottság – azt követően, hogy megvizsgálta a felperesek által a kifogásközlésre adott válaszukban előadott érveket, és szembesült azzal, hogy a felperesek az általuk adott nyilatkozatokat másképpen értelmezik – megállapította, hogy nem tudja a jogilag megkövetelt bizonyossággal bizonyítani, hogy a felperesek tudtak az 1978-tól kezdődően végrehajtott átfogó kartellről, és hogy abban részt vettek. A Bizottság kifejtette különösen, hogy nem tud a felperesek által az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelmükben szolgáltatott elemekre támaszkodni, amelyek nélkülözhetetlen bizonyítékok voltak az 1993-as évet megelőző részvételük megállapításához.

79 A vitarendezési eljárás keretében a Bizottság arról tájékoztatta a felpereseket, hogy legfeljebb 41 és 44 millió euró közötti összegű bírságot szab majd ki velük szemben egyetemlegesen amiatt, mert 1978. december 31-től 2004. február 10-ig egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt, amely bírság a vitarendezés címén nyújtott 10%-os csökkentésen kívül magában foglalja a 2006. évi iránymutatás alapján enyhítő körülmények címén nyújtott 35%-os csökkentést, amelyet azért nyújtottak, mert a felperesek lehetővé tették, hogy a Bizottság kiterjessze a kartellben való saját részvételük időtartamát, valamint magában foglalja az engedékenységi közlemény alapján nyújtott 17%-os csökkentést is.

80 A rendes eljárást követően elfogadott megtámadott határozatban a Bizottság a bírság összegét végül 59 850 000 euróban állapította meg, miután az engedékenységi közlemény alapján a bírság alapösszegét 5%-kal csökkentette.

81 Igaz, hogy első ránézésre paradoxnak tűnhet a bírság összegének ekkora növelése, miközben a jogsértés időtartamát közel tizenöt évvel csökkentették.

82 E tekintetben azonban ki kell emelni, hogy a Bizottság nem tett mást, minthogy a 2006. évi iránymutatásban a bírság összegének kiszámítására előírt ugyanazon módszert alkalmazta mind akkor, amikor a vitarendezési eljárás szakaszában a bírságtartományt számította ki, mind pedig akkor, amikor a megtámadott határozatban és a külön határozatban végül kiszabott bírság összegét számította ki. A vitarendezési eljárásban a számítás részleteit a vitarendezési eljárásra vonatkozó szabályoknak megfelelően közölték az ezen eljárásban részt vevő minden egyes féllel, és kifejtették azokat számukra. A fenti 18. pontban hivatkozott okokból a Bizottság a bírság alapösszegének megállapításakor figyelembe vette a szóban forgó vállalkozás által a jogsértésben való részvételének éveiben ténylegesen megvalósított eladások értékét, és 16%-ban (a tartomány alsó összege), illetve 17%-ban (a tartomány felső összege) állapította meg az eladások értékének a súly címén figyelembe vett arányát, hozzáadva egy kiegészítő összeget, amelyet a jogsértés időszakában megvalósított eladások éves átlaga alapján számított ki vagy 16%-os, vagy 17%-os arányt alkalmazva a tartomány alsó, illetve felső összegének kiszámításához az elrettentés érdekében.

83 Márpedig, míg a felperesek által megvalósított eladások értéke a vitarendezési eljárásban figyelembe vett időszak (1978–2004) vonatkozásában (kerekítve) 529 millió euró volt, ami egy 90 millió eurós kezdeti alapösszeget eredményezett, az eladások ezen értéke a megtámadott határozatban figyelembe vett időszak (1993–2004) vonatkozásában (kerekítve) 341 millió euró volt, ami 58 millió eurós kezdeti alapösszeghez vezetett, súly címén mindkét esetben 17%-os mértéket alkalmazva.

84 Ugyanígy, míg a vitarendezési eljárásban figyelembe vett jogsértési időszak alatt megvalósított eladások átlaga 21 millió euró volt, amely több mint 3 millió eurós kiegészítő összeget eredményezett, a rendes eljárásban figyelembe vett időszak alatt megvalósított eladások átlaga 32,8 millió eurót tett ki, amely több mint 5 millió eurós kiegészítő összeghez vezetett, az elrettentés érdekében 17%-os mértéket alkalmazva.

85 Következésképpen a kiegészítő összeggel megnövelt eredeti alapösszeg a vitarendezési eljárásban 93 millió eurós, a rendes eljárásban pedig 63 millió eurós végső alapösszeghez vezetett.

86 Így azon tény, hogy az 1978 és 1993 közötti időszak (az „első időszak”) forgalma, azaz több mint 180 millió eurós forgalom már nem került figyelembevételre, azzal a közvetlen következménnyel járt, hogy megnövekedett az eladások értékének átlagos összege, és így a fenti 84. pontban hivatkozott kiegészítő összeg. A megtámadott határozatban figyelembe vett időszakban (1993–2004) (a „második időszak”) ugyanis a forgalom erőteljesen megnövekedett, és elérte a 341 millió eurót, tekintettel arra, hogy a felperesek tevékenysége ezen időszakban fejlődött, és földrajzilag kiterjedtebbé vált.

87 A végső alapösszeg megállapítását követően a Bizottság az egyes érintett vállalkozások részvételét jellemző súlyosító vagy enyhítő körülményekre tekintettel ezen alapösszeget kiigazíthatja: emelheti vagy csökkentheti. Az engedékenységi közlemény vagy a vitarendezési közlemény alkalmazhatósága esetén ezen összeg még tovább csökkenthető. A jelen ügyben, még ha a vitarendezési eljárásban javasolt bírság alapösszege magasabb is volt, mint a rendes eljárás során figyelembe vett alapösszeg (lásd a fenti 85. pontot), a vitarendezési eljárásban javasolt, jelentősebb csökkentések alacsonyabb bírságösszeghez vezettek. Így az éves eladások átlagának növekedéséből eredő magasabb kiegészítő összeg, valamint az enyhítő körülmények címén való 35%-os csökkentés alkalmazásának hiánya, az engedékenységi közlemény alapján nyújtott kisebb csökkentés (17 helyett 5%) és a vitarendezési közleményben előírt 10%-os csökkentés alkalmazásának hiánya azzal a következménnyel járt, hogy a felperesekkel szemben a megtámadott határozatban magasabb összegű bírság került kiszabásra, mint amely a vitarendezési eljárásban javaslatra került.

88 Felmerül tehát a kérdés, hogy – amint a felperesek állítják – a Bizottság „szankcionálta-e” azt, hogy kiléptek a vitarendezési eljárásból, és hogy a Bizottság kötve volt-e az általa a vitarendezési eljárásban közölt bírságtartományhoz.

89 E kérdésekre nemleges választ kell adni.

90 E tekintetben ki kell emelni, hogy a végleges határozatban figyelembe kell venni a határozat meghozatalának időpontjában releváns valamennyi körülményt, ideértve a vállalkozás által a meghallgatáshoz való jogának gyakorlása során nyújtott valamennyi információt és általa előadott valamennyi érvet. A felperesek állításával ellentétben, tekintettel azon érveikre, amelyekkel vitatják, hogy az 1993 előtti időszakra nézve a kifogásközlésben leírtak szerint vettek részt a jogsértésben, a Bizottság új elemcsoporttal került szembe: már nem támaszkodhat a felpereseknek az engedékenység iránti kérelmükben tett nyilatkozataira, mivel új elem volt az első időszaktól (1978–1993) való eltekintés, amely időszakot a vitarendezési eljárásban figyelembe vette. Ebből következik, hogy a Bizottság köteles volt újból megvizsgálni az ügy iratait, újból meghatározni a figyelembe vett időtartamot, és adott esetben újból kiigazítani a bírság kiszámításának módját.

91 Ami a bírság számítási módjának újbóli kiigazítását illeti, nem vitatott, hogy a vitarendezési eljárásban becsült tartomány (az 1978 és 2004 közötti) mindkét időszakra vonatkozott. Az első időszaktól (1978–1993) való eltekintés a jogsértés időtartamának csökkenésével, valamint az engedékenységi közlemény és a 2006. évi iránymutatás alkalmazásának újbóli vizsgálatával járt. A Bizottság megállapította, hogy az 1978-tól 1993-ig tartó időszakra vonatkozóan már nem lehet jutalmazni az önvádat, amely időszaktól ettől kezdve eltekintettek.

92 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a bírság összegének a közigazgatási eljárás során való együttműködés alapján történő csökkentése csak akkor igazolt, ha az érintett vállalkozás magatartása lehetővé tette a Bizottság számára a jogsértés fennállásának könnyebb megállapítását, és adott esetben annak megszüntetését (2000. november 16-i SCA Holding kontra Bizottság ítélet, C-297/98 P, EBHT, EU:C:200:633, 36. pont; 2007. május 10-i SGL Carbon kontra Bizottság ítélet, C-328/05 P, EBHT, EU:C:2007:277, 83. pont; 1998. május 14-i BPB de Eendracht kontra Bizottság ítélet, T-311/94, EBHT, EU:T:1998:93, 325. pont).

93 Ugyanígy az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy amikor az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelem a Bizottság által vizsgált kartelltől elkülönülő kartellre vonatkozik, amely ráadásul el is évült, semmilyen hozzáadott érték nem áll fenn, és a Bizottság nem köteles ezen együttműködést jutalmazni, mivel az nem könnyíti meg a vizsgálatot. Ezen érvelés az ún. „engedékenységen kívüli” együttműködésre is alkalmazandó (lásd ebben az értelemben: 2007. december 12-i BASF és UCB kontra Bizottság ítélet, T-101/05 és T-111/05, EBHT, EU:T:2007:380, 222. pont; 2010. április 28-i Oxley Threads kontra Bizottság ítélet, T-448/05, EU:T:2010:166, 129. és 130. pont).

94 A jelen ügyben a vitarendezési eljárás keretében tartott három kétoldalú találkozóról készült jelentésből kitűnik, hogy a felperesek a második találkozón úgy érveltek, hogy az 1978 és 1992 közötti időszakra vonatkozóan részleges mentességet kell nyújtani nekik az engedékenységi közlemény 23. pontjának megfelelően. E kérelem alátámasztása érdekében arra hivatkoztak, hogy beismerő vallomásaik hiányában a Bizottság a négy, 1983-ban tartott találkozót illetően csak elszórt feljegyzésekre, valamint a Kemira és a Tessenderlo Chemie elégtelen nyilatkozataira tudott volna támaszkodni. Ugyanezen a találkozón a Bizottság elismerte, hogy beismerő vallomásaik döntő jelentőséggel bírnak annak bizonyításához, hogy ebben az időszakban részt vettek a kartellben. A vitarendezési eljárás keretében tartott harmadik találkozón a Bizottság közölte, hogy nem tud részleges mentességet nyújtani a felpereseknek, mivel együttműködésük csak saját részvételük bizonyítását tette lehetővé, és nem tette lehetővé magának a kartell időtartamának és alkalmazási körének kiterjesztését. A Bizottság azonban kész volt arra, hogy enyhítő körülmények címén csökkentést nyújtson az engedékenységi közlemény keretein kívüli együttműködésük jutalmaként. Mivel azonban a felperesek nem nyújtottak be vitarendezési beadványt, és ezt követően a kifogásközlésre adott válaszukban vitatták, hogy 1993-at megelőzően egységes jogsértésben vettek részt, a Bizottság a fenti 78. pontban hivatkozott okokból végül nem vette figyelembe az első időszakot a jogsértésben való részvételük időszakaként.

95 Ennélfogva a Bizottság helyesen határozott úgy, hogy nem alkalmazza az enyhítő körülmények címén eredetileg tervezett csökkentést, azaz a 2006. évi iránymutatás 29. pontja szerinti, „engedékenységen kívüli” 35%-os csökkentést. Ugyanígy az első időszaktól való eltekintés hatással van az engedékenységi közlemény szerinti 17%-os csökkentésre is. Azon kérdés, hogy a Bizottság követett-e el hibát a felperesek említett közlemény alapján tanúsított együttműködése hozzáadott értékének értékelése során, a 170. és azt követő pontokban kerül megvizsgálásra. Ebből következik, hogy a felperesek azon állítását, miszerint a Bizottság szankcionálta azt, hogy kiléptek a vitarendezési eljárásból, az engedékenységi közlemény keretében való együttműködésük jutalmazásával kapcsolatos kérdésre is figyelemmel el kell utasítani.

96 Ráadásul ki kell emelni, hogy a Bizottságot a vitarendezési eljárás keretében tartott megbeszéléseken közölt tartomány nem köti. Olyan eljárásról van ugyanis szó, amely eltér attól, amelyet végül lefolytattak, és amely a megtámadott határozat elfogadásához vezetett. Márpedig a rendes

közigazgatási eljárás keretében, amelyben még meg kell állapítani a felelősséget, a Bizottságot kizárólag a kifogásközlés köti, amely nem állapít meg bírságtartományt, és a Bizottság köteles figyelembe venni az ugyanezen eljárás során tudomására hozott új elemeket.

97 Amennyiben a felperesek az érvelésükkel azt kifogásolják, hogy a Bizottság nem adott magyarázatot az eredeti bírságtartomány és a megtámadott határozatban végül kiszabott bírság összege közötti különbségre, az említett érvelést el kell utasítani.

98 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kifogásközlésnek tartalmaznia kell a kifogások megfelelően egyértelműen megfogalmazott, akár összefoglaló jellegű leírását, hogy lehetővé tegye az érdekeltek számára azt, hogy ténylegesen megismerhessék azokat a magatartásokat, amelyeket a Bizottság részükről kifogásol, és hatékonyan védekezhessenek, mielőtt a Bizottság végleges határozatot fogad el (1993. március 31-i Ahlström Osakeyhtiö és társai kontra Bizottság ítélet, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 és C-125/85–C-129/85, EBHT, EU:C:1993:120, 42. pont; 2003. március 19-i CMA CGM és társai kontra Bizottság ítélet, T-213/00, EBHT, EU:T:2003:76, 109. pont; 2011. április 14-i Visa Europe és Visa International Service kontra Bizottság ítélet, T-461/07, EBHT, EU:T:2011:181, 56. pont). A bírságok összegét illetően elegendő, ha a Bizottság jelzi a kifogásközlésben, hogy meg fogja vizsgálni, ki kell-e szabni bírságot az érintett vállalkozásokkal szemben, és megfogalmazza azokat a fő ténybeli és jogi elemeket, amelyek bírságot vonhatnak maguk után, mint például a feltételezett jogsértés súlya és időtartama, továbbá az a tény, hogy ez utóbbit szándékosan vagy gondatlanságból követték-e el (lásd: 2011. május 17-i Arkema France kontra Bizottság ítélet, T-343/08, EBHT, EU:T:2011:218, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

99 A végleges határozatot illetően az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a Bizottságnak a teljes vizsgálata eredményeire alapozott végleges megállapításaival kell indokolnia végleges határozatát, ahogyan azok az eljárás befejezésének időpontjában megmutatkoznak, és nem köteles megmagyarázni a szankciót kiszabó végleges határozatban foglalt végleges megállapításai és a kifogásközlésben foglalt ideiglenes megállapításai közötti esetleges különbségeket (1987. november 17-i BAT és Reynolds kontra Bizottság ítélet, 142/84 és 156/84, EBHT, EU:C:1987:490, 70. pont; 2008. július 10-i Bertelsmann és Sony Corporation of Americak kontra Impala ítélet, C-413/06 P, EBHT, EU:C:2008:392, 64. és 65. pont). Ugyanígy a versenyjog megsértése miatti bírság megállapítása keretében a Bizottság teljesíti az indokolási kötelezettségét, ha határozatában megjelöli azon mérlegelési tényezőket, amelyek lehetővé tették számára a jogsértés súlyának és időtartamának meghatározását (2000. november 16-i Cascades-ítélet, C-279/98 P, EBHT, EU:C:2000:626, 39–47. pont; 2000. november 16-i Sarrió kontra Bizottság ítélet, C-291/98 P, EBHT, EU:C:2000:631, 76–80. pont).

100 Végül, amint az ítélkezési gyakorlatból szintén kitűnik, valamely bírságtartománynak már a kifogásközlésben való megjelölése ellentétesnek bizonyulna ezen aktus pusztán előkészítő jellegével (lásd ebben az értelemben: 2005. június 15-i Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ítélet, T-71/03, T-74/03, T-87/03 és T-91/03, EU:T:2005:220, 141. pont; 2006. december 14-i Raiffeisen Zentralbank Österreich és társai kontra Bizottság ítélet, T-259/02–T-264/02 és T-271/02, EBHT, EU:T:2006:396, 369. pont).

101 Mindezekre figyelemmel hangsúlyozni kell, hogy a bírságtartomány olyan eszköz, amely kizárólag és kifejezetten a vitarendezési eljáráshoz kötődik. A 773/2004 rendelet 10a. cikkének (2) bekezdése kifejezetten lehetővé teszi, hogy a Bizottság szervezeti egységei a vitarendezési megbeszélések résztvevői számára megbecsüljék azon bírság összegét, amelyet a bírságkiszabási iránymutatásban foglalt módszerekre, valamint a vitarendezési közlemény és adott esetben az engedékenységi közlemény rendelkezéseire figyelemmel szabnak majd ki velük szemben.

102 Az e rendelkezések alapjául szolgáló logika az, hogy – amint a 622/2008 rendelet (2) preambulumbekezdéséből és a vitarendezési közlemény 16. pontjából kitűnik – a bírságtartományt, valamint a többi elemet közölni kell a szóban forgó vállalkozással, hogy az a Bizottság által figyelembe vett elemekkel kapcsolatban megfelelően kifejthesse álláspontját, és így tájékozott döntést tudjon hozni arról, hogy egyezséget köt-e, vagy sem.

103 Amennyiben a vállalkozás úgy dönt, hogy egyezséget köt, a Bizottság által megállapított határidőn belül vitarendezési beadványt nyújt be, amelyben elismeri a jogsértésért való felelősségét, és amely ez e célból folytatott megbeszélések eredményeit tükrözi, megjelölve többek között azon bírság maximális összegét, amelyet szerinte a Bizottság majd kiszab vele szemben, és amelyet a vitarendezési eljárás keretében elfogadna. Mivel a kifogásközlés írásbeli közlése a végleges határozat meghozatalát megelőző kötelező szakasz, a Bizottság ezt követően kifogásközlést küld, amely tükrözi a vitarendezési beadványt, és az érintett vállalkozás e kifogásközlésre válaszolva megerősíti, hogy az megfelel a beadványa tartalmának (lásd a fenti 69. pontot).

104 Amennyiben a vállalkozás nem nyújt be vitarendezési beadványt, a végleges határozat elfogadásához vezető eljárást a vitarendezési eljárást szabályozó rendelkezések helyett a 773/2004 rendelet általános rendelkezései szabályozzák. Amint fentebb már kiemelésre került, tehát egy ún. „tabula rasa” helyzetről van itt szó, amelyben a felelősséget még meg kell állapítani.

105 Ebből következik továbbá, hogy a vitarendezési eljárásban közölt tartomány nem releváns, mivel az ezen eljárás sajátos eszköze. Nem lenne tehát logikus, és nem is lenne megfelelő (lásd a fenti 100. pontot), ha a Bizottságnak olyan bírságtartományt kellene alkalmaznia, illetve olyan tartományra kellene hivatkoznia, amely valamely más, ettől kezdve már nem követett eljárás keretei közé tartozik.

106 Ugyanezen logikát követve a Bizottságot nem terheli szigorúbb indokolási kötelezettség akkor, amikor a jogviták rendezésének megkönnyítését célzó vitarendezési eljárást veszi igénybe – amellyel később felhagyott –, mint amely akkor terheli, amikor rendes eljárásban hoz határozatot.

107 Ennélfogva a felperesek azon érve, miszerint a bírságuk összege semmi esetre sem haladhatja meg a vitarendezés érdekében velük közölt bírságtartomány felső határának megfelelő és a vitarendezési közlemény alkalmazásának hiánya miatt 10%-kal megnövelt összeget, nem fogadható el. Végeredményben ezen érv elfogadása megfosztaná a Bizottságot annak lehetőségétől, hogy a határozata elfogadásának időpontjában fennálló új körülményekhez igazított bírságot szabhasson ki, miközben pedig figyelembe kell vennie a rendes közigazgatási eljárás során tudomására hozott új érveket vagy bizonyítékokat, amelyek hatással lehetnek a kiszabandó bírság összegének meghatározására.

– Az elemzés elégtelen jellegéről

108 Mivel a felperesek azt is kifogásolják, hogy a Bizottság elégtelen elemzést végzett, és úgy érvelnek, hogy azért vonták ki magukat a vitarendezési eljárás alól, hogy helyesbítsék a Bizottság arra vonatkozó feltevését, hogy állítólag 1978-tól kezdődően egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt (lásd a fenti 48. pontot), meg kell vizsgálni, hogy a kifogásolt jogsértésre tekintettel a Bizottság eredetileg kellően megvizsgálta-e a Timab aktáját, illetve hogy tévesen értelmezte-e a felperesek által közölt információkat.

109 A felperesek engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelmének és a tájékoztatáskérésekre adott válaszaiknak az értelmezését illetően meg kell állapítani, hogy az említett 2008. október 14-i kérelemben a felperesek közölték, hogy a Timab a takarmányozási foszfátok fő gyártóival együtt részt vett az Európai Vegyipari Tanács (CEFIC) keretében és azon kívül szervezett találkozókon, hogy a Timab vezetői és a takarmányozási foszfátok gyártása vagy értékesítése területén tevékenykedő egy vagy több versenytárs vállalkozás felelősei között megvalósult kapcsolatfelvételek

1978-ban kezdődtek, hogy 1979-től kezdődően a találkozókra évente kétszer vagy háromszor került sor, és hogy 1983-ban négy találkozót tartottak, amelyek a Timab által az Egyesült Királyságban létrehozott termelési egység beindítására vonatkoztak. Ráadásul sor került más, Észak-Európa összes piacára vonatkozó találkozókra is, amelyekre a Timabot nem hívták meg, így azokon az nem is vett részt.

110 2008. október 15-én a felperesek kiegészítették az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelmüket, és megerősítették, hogy a Timab 1978-tól kezdődően részt vett a takarmányozási foszfátok piacának ágazatában tevékenykedő más résztvevőkkel tartott találkozókon és a velük folytatott információcserében, továbbá hogy a Timab e magatartásoknak a 2004-ben rá vonatkozóan végzett vizsgálatok megindításakor véget vetett. A felperesek közölték továbbá, hogy a Bizottság által feltett kérdésekre adott válaszaik keretében már megküldtek különböző olyan elemeket, amelyek hozzáadott értéket képviselhetnek, és egyúttal arra kérték a Bizottságot, hogy ezen elemek hozzáadott értékét a 2007-ben történt első megküldésük napjára vonatkozóan értékelje, éspedig az ezen időpontban az ügy irataiban a Bizottság rendelkezésére álló elemekre tekintettel.

111 Ami az 1989 és 2003 közötti időszakra vonatkozó első tájékoztatáskérést, valamint az 1969 és 2004 közötti időszakra vonatkozó második tájékoztatáskérést illeti, a felperesek ezekre 2007. február 22-én, illetve 2007. augusztus 6-án válaszoltak. E válaszok megerősítik, hogy a Timab versenyellenes kapcsolatokat tartott fenn a takarmányozási foszfátok piacán tevékenykedő más résztvevőkkel, mivel a második válasz az 1978-tól kezdődően a Franciaországban tevékenykedő résztvevőkkel való ilyen kapcsolattartásokra hivatkozott.

112 Ezenkívül a felperesek a 2008. október 28-i levelükben – szintén az engedékenység iránti kérelmük keretében – mellékelték C-nek, a Timac SA vezérigazgatójának és a Timab – a Timac jogutódja – elnökének, a tényállás megvalósulásának időszakában tett nyilatkozatát. E nyilatkozat szerint az első olyan találkozó, amelyre európai szinten a Timabot is meghívták, Madridban (Spanyolország) került sor a 80-as évek elején, többek között a Boliden, a Windmill, a Kemira, az Ercros és a Tessenderlo Chemie társaságok jelenlétében. A nyilatkozatból kitűnik, hogy e találkozókat általában a CEFIC találkozóinak ritmusában tartották a Tessenderlo Chemie elnöklete alatt évente legalább háromszor az egész piacon és földrajzi területenként. A Timab 2004-ig (évente két vagy három találkozó erejéig) továbbra is részt vett a gyártókat földrajzi területenként magukban foglaló találkozókon. Végül e nyilatkozat szerint a Timab nem csupán a francia piacra vonatkozó találkozókon volt jelen, hanem az azon piacokra vonatkozó találkozókon is, ahová exportált. E találkozókon a CEFIC számára bejelentett számadatokat használták fel, lehetővé téve ezáltal a piac volumenének rekonstruálását és a különböző résztvevők által forgalmazandó volumenek kiigazítását. Az információcsere az árak mértékére is vonatkozott.

113 Nem vitatott, hogy a felperesek a kifogásközlésre adott válaszukban (431–458. pont) közölték, hogy a Timab 1978-tól 1993-ig nem vett részt egységes és folyamatos jogsértésben, hanem két vagy három elkülönülő magatartást tanúsított. A Timabnak a Super CEPA-hoz 1993. szeptember 16-án való csatlakozását megelőzően tanúsított magatartások elkülönülnek a CEPA keretében tanúsított magatartásoktól, tehát az 1/2003 rendelet 25. cikke szerint elévültek. Még ha a Bizottság meg is állapítaná, hogy a szóban forgó magatartások valójában csak egy egységes jogsértést alkottak, e magatartások egymást követő közel két éven keresztül megszakadtak, tehát ezen oknál fogva az 1993. szeptember 16-át megelőző időszak vonatkozásában elévültek.

114 A felperesek engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelmének és a tájékoztatáskérésekre adott válaszoknak – különösen a második tájékoztatáskérésre 2007. augusztus 6-án adott válasznak – az olvasata alapján meg kell állapítani, hogy a Bizottság jogosan vélhette úgy, hogy a felperesek 1978 óta részt vettek az egységes és folyamatos jogsértésben.

115 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jogban érvényesülő elv a bizonyítékok szabad mérlegelésének elve, és az egyetlen releváns tényező, amelyet a benyújtott bizonyítékok mérlegelése során meg kell vizsgálni, a bizonyítékok hitelessége. Az uniós jog egyetlen rendelkezése vagy általános

elve sem tiltja, hogy a Bizottság valamely vállalkozással szemben más vállalkozások nyilatkozataira támaszkodjon. Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelem keretében tett nyilatkozatok nem elhanyagolható bizonyító erővel bírnak (lásd ebben az értelemben: 2004. július 8-i JFE Engineering és társai kontra Bizottság ítélet, T-67/00, T-68/00, T-71/00 és T-78/00, EBHT, EU:T:2004:221, 207., 211. és 212. pont). Ezen érvelés átültethető a magával a kérelmező vállalkozással szemben felhasználható nyilatkozatokra is. Ugyanakkor, ha az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülést kérelmező vállalkozás megváltoztatja nyilatkozatát, vagy annak később más értelmezést ad, a Bizottság, majd a bíróság számára nehéz lesz – egyéb bizonyítékok hiányában – figyelembe venni e nyilatkozatot a bizonyító erejének csökkenése miatt. Ilyen esetben nem várható el a Bizottságtól, hogy a vállalkozással szemben szükségképpen annak első nyilatkozataira hivatkozzon.

116 Ezenkívül a vitarendezési eljárás megindítását követően három, a fenti 94. pontban már hivatkozott találkozót tartottak. Az e találkozókon folytatott megbeszéléseken a Bizottság a 773/2004 rendelet 10. cikke (2) bekezdésének és a vitarendezési közlemény 16. pontjának megfelelően közölte az állítólagos tényeket, azok minősítését, valamint az állítólagos kartell súlyát és időtartamát. A felpereseket tehát tájékoztatták arról, hogy a Bizottság a jogsértést „egységes és folyamatos jogsértésnek” minősítette, és feltételezte, hogy a felperesek 1978-tól 2004-ig vettek részt abban, tehát a felpereseknek lehetőségük volt ezek vitatására.

117 A Bizottság érveléséhez hasonlóan ki kell emelni, hogy a felperesek a vitarendezést előkészítő információcsere során sosem közölték azt a véleményüket, hogy valójában legalább két elkülönülő jogsértésről van szó, amelyek közül az egyik elévült. Kétségtelen, hogy a vitarendezési közlemény 2. pontja kimondja, hogy a Bizottság az uniós jog megsértésének fennállásáról és az alkalmazandó szankció kérdéséről nem tárgyal. E közlemény azonban nem képezheti akadályát a megbeszéléseknek. A vitarendezési eljárás ugyanis jellegénél fogva igényli a felek közötti eszmecserét. Ennélfogva ezen eljárás szerves részét képezi az, hogy mind a vállalkozásoknak, mind pedig a Bizottságnak meg kell próbálnia a helyzettel kapcsolatban egyetértésre jutni (lásd ebben az értelemben az engedékenységi közlemény 17. pontját). Amennyiben a vitarendezési eljárás egyszerűsített jellegére figyelemmel a szóban forgó vállalkozás és a Bizottság a helyzettel kapcsolatban nem tud egyetértésre jutni, csak a rendes eljárás marad.

118 Meg kell tehát állapítani, hogy a felperesek azon kifogását, miszerint a Bizottság rosszul vizsgálta ki az ügyet, el kell utasítani.

– A többi kifogásról

119 Ami a felpereseknek a fenti 49–54. pontban összefoglalt többi kifogását illeti, amelyek az önvádra kötelezés tilalmának állítólagos figyelmen kívül hagyására, a fegyveregyenlőség elvének megsértésére, a bizalomvédelem elvének és a megfelelő ügyintézés elvének állítólagos megsértésére, valamint hatáskörrel való visszaélésre vonatkoznak, meg kell állapítani, hogy e kifogások nem megalapozottak.

120 Először is az önvádra kötelezés tilalmára vonatkozó érvet illetően emlékeztetni kell arra, hogy valamely vállalkozásnak az engedékenységi közlemény értelmében vett együttműködése az érintett vállalkozás részéről tisztán önkéntes jellegű. Az 1989. október 18-i Orkem kontra Bizottság ítélet (374/87, EBHT, EU:C:1989:387, 34. és 35. pont) szerint a Bizottság kötelezhet arra egy vállalkozást, hogy az általa ismert tényekről minden szükséges információt megadjon, de nem kötelezheti e vállalkozást olyan válaszadásra, amely révén ez utóbbi kénytelen lenne elismerni azon jogsértés fennállását, amelynek bizonyítása a Bizottság feladata. A Bíróság kimondta továbbá, hogy a Bizottságot – még ha nem is kötelezhet egy vállalkozást arra, hogy elismerje a jogsértésben való részvételét – semmi nem akadályozza meg abban, hogy a bírság összegének meghatározásakor figyelembe vegye e vállalkozásnak a jogsértés megtörténtének bizonyítása céljából nyújtott önkéntes segítségét (lásd: 2005. július 14-i Acerinox kontra Bizottság ítélet, C-57/02 P, EBHT, EU:C:2005:453, 88. pont, valamint az ott

hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig a vállalkozás által a közigazgatási eljárás során nyújtani kívánt együttműködés és annak mértéke kizárólag e vállalkozás szabad döntésébe tartozik. Mind az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelemmel kapcsolatos eljárás, mind pedig a vitarendezési beadvánnyal kapcsolatos eljárás együttműködési formának minősül. Ennélfogva ugyanazon logika alkalmazandó a vitarendezési eljárásra. Az érintett vállalkozás vitarendezési beadványa, amely vállalkozás a vitarendezési eljárás keretében folytatott előkészítő megbeszéléseket követően elismeri a jogsértésért fennálló felelősségét, e vállalkozás szabad akaratán alapul. Egyébiránt az ügy irataiból egyáltalán nem következik, hogy a Bizottság megpróbálta volna befolyásolni a felperesek választását.

121 Másodszor a fegyveregyenlőség elvét illetően a felperesek azt állítják, hogy semmi nem vetített előre ilyen paradox és a védekezéshez fűződő érdekükkel ellentétes határozatot (amely érdekük abban állt, hogy elismertessék elkülönülő jogsértések fennállását, és következésképpen a bírság csökkentésében részesüljenek).

122 Márpedig e tekintetben ki kell emelni, hogy a Bizottság csak alkalmazta a 2006. évi iránymutatást és az engedékenységi közleményt. Amint fentebb már kifejtésre került, a Bizottság nem volt köteles arra, hogy a figyelembe nem vett tizenöt éves időszak vonatkozásában jutalmazza a beismerő nyilatkozatokat. A fenti 93. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, hogy amikor az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránti kérelem a Bizottság által vizsgált kartelltől elkülönülő kartellre vonatkozik, semmilyen hozzáadott érték nem áll fenn, és a Bizottság nem köteles ezen együttműködést jutalmazni, mivel az nem könnyíti meg a vizsgálatot. Ennélfogva meg kell állapítani, hogy előre látható, hogy az engedékenység címén nyújtott jutalmat felülvizsgálják akkor, ha az engedékenység iránti kérelem keretében tett nyilatkozat részben egy figyelembe nem vett időszakra vonatkozik. Ugyanígy, mivel a felperesek nyilatkozata olyan elemnek minősült, amely a saját részvételük időtartamának kiterjesztését tette lehetővé, az eredetileg tervezett „engedékenységen kívüli” csökkentés is elveszítette relevanciáját.

123 Harmadszor a bizalomvédelem elvét illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a bizalomvédelem elvére minden olyan jogalany hivatkozhat, akiben az uniós adminisztráció megalapozott elvárásokat keltett, értve ezalatt, hogy senki nem hivatkozhat ezen elv megsértésére a hatáskörrel rendelkező és megbízható forrásból származó pontos, feltételhez nem kötött és egybehangzó – részére a közigazgatás által adott – ígéretek hiányában (lásd: 2010. szeptember 8-i Deltafina kontra Bizottság ítélet, T-29/05, EBHT, EU:T:2010:355, 427. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

124 A jelen ügyben a vitarendezési megbeszélések keretében közölték a felperesekkel a bírságtartományt. Ráadásul e tartomány az 1978. december 31-től 2004. február 10-ig tartó időszakra vonatkozott. Kétségtelen, hogy a vitarendezési eljárás hatékonysága és a bizalomvédelem elve magában hordozza azt, hogy a Bizottságot ezen eljárásban köti a bírság összegének általa való becslése. E tekintetben ki kell emelni, hogy valamely fél e becslés alapján tud dönteni arról, hogy benyújt-e a 773/2004 rendelet 10a. cikkének (2) bekezdése értelmében vett vitarendezési beadványt. A jelen ügyben azonban nem ez a helyzet. A felperesek kiléptek a vitarendezési eljárásból. Ennélfogva nem hivatkozhatnak arra, hogy jogos elvárásuk volt azzal kapcsolatban, hogy a valószínű bírságtartomány kerül alkalmazásra. Márpedig a kifogásközlésre adott válaszukat követően a rendes eljárásban a Bizottság csökkentette a jogsértésben való részvételük időtartamát. Amint már kiemelésre került (lásd a fenti 91. pontot), a jogsértés időtartamának e korlátozása nem csupán az eladások értékének kiszámítására, hanem a felperesek közreműködése hozzáadott értékének megállapítására is hatással volt.

125 Negyedszer a felperesek azon kifogását illetően, miszerint a Bizottság megsértette a megfelelő ügyintézés elvét, meg kell állapítani, hogy e kifogás sem fogadható el. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság kifogásközlést küldött, amelyben csupán azon ténybeli elemek leírására szorítkozott, amelyek hatással lehetnek a bírságok kiszámítására (a súly és az időtartam), ami a rendes eljárás keretében bevett eljárási mód (lásd a fenti 98. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A

Bizottság nem volt köteles arra, hogy a kifogásközlésben kitérjen az engedékenység alapján való csökkentéssel vagy az enyhítő körülmények miatti csökkentés törlésével kapcsolatos kérdésekre, annál is kevésbé, mivel az eljárás e szakaszában a felperesek még nem kaptak lehetőséget arra, hogy a kifogásközléssel kapcsolatos észrevételeiket megtegyék. Egyébiránt az ügy irataiból kitűnik, hogy a Bizottság, miután megismerte a felperesek érvelését, a kifogásközlésre adott választ követően a 2010. február 24-i meghallgatáson arra kérte a felpereseket, hogy tisztázzák az engedékenység iránti kérelmük és az 1993-at megelőző tények közötti összefüggést, és közölte, hogy a jogsértés új minősítése hatással lehet a bírságok kiszámítására és különösen a Timab együttműködésének hozzáadott értékére.

126 Ötödször a hatáskörrel amiatt való állítólagos visszaélést illetően, hogy a Bizottság arra használta fel hatáskörét, hogy szankcionálja a felpereseknek a vitarendezési eljárásból való kilépését, elegendő emlékeztetni arra, hogy a 2006. évi iránymutatást és az engedékenységi közleményt ugyanúgy alkalmazták a megtámadott határozatban, mint a vitarendezési eljárásban a tartomány kiszámításakor, és a különbségek oka – a bírság alapjának számításán kívül – a vitarendezési közlemény szerinti 10%-os csökkentés alkalmazásának hiánya, az engedékenység iránti kérelem értékelésének alapjául szolgáló elemek, valamint az enyhítő körülmény alkalmazási feltételei teljesülésének hiánya.

127 A fentiekből következik, hogy mivel a védelemhez való jognak, a vitarendezési eljárást szabályozó jogi szövegeknek, a bizalomvédelem elvének és a megfelelő ügyintézés elvének a megsértésére, valamint a hatáskörrel való visszaélésre alapított kifogások egyikét sem lehet elfogadni, a jogalapok első csoportját el kell utasítani.

Az érintett magatartásokról

128 E jogalap keretében a felperesek azt kifogásolják, hogy a Bizottság az állítólagos magatartások összességét betudta valamennyi vállalkozásnak anélkül, hogy különbséget tett volna a jogsértés különböző időszakai és a különböző magatartások között. Ezáltal megfosztotta a felpereseket attól a joguktól, hogy hatékonyan előadhassák észrevételeiket azokkal a nem megalapozott kifogásokkal kapcsolatban, miszerint részt vettek e magatartások közül néhányban, azaz a kompenzációs mechanizmusban és az értékesítési feltételek összehangolt meghatározásában. A Bizottság továbbá figyelmen kívül hagyta a bizonyítási követelményeket, és megsértette az indokolási kötelezettséget.

129 Konkrétabban a kompenzációs mechanizmust illetően a felperesek úgy érvelnek, hogy a kifogásközléssel ellentétben, amely szerint a Timab e mechanizmusban egyáltalán nem vett részt, a megtámadott határozat megállapítja, hogy a Timab részt vett abban, kérve a számára kiosztott kvóták felülvizsgálatát. Ráadásul a megtámadott határozat úgy határozza meg a kompenzációs mechanizmus fogalmát (a kvóták tiszteletben nem tartásának szankcionálása), amely nem egyezik meg a kifogásközlésben szereplő meghatározással (a célkitűzések előzetes rögzítése).

130 Ugyanígy a megtámadott határozat és a kifogásközlés az értékesítési feltételeket illetően sem tartalmazza ugyanazt a meghatározást, és a kifogásközlésben megállapított magatartások nem felelnek meg a megtámadott határozatban megállapított jogsértési időszaknak.

131 A Bizottság e jogalap elutasítását kéri.

132 Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított kifogást illetően emlékeztetni kell arra, hogy az indokolási kötelezettség olyan lényeges eljárási szabály, amelyet meg kell különböztetni az indokolás megalapozottságának kérdésétől, amely a vitatott aktus érdemi jogszerűségére vonatkozik. Az EUMSZ 296. cikk által megkövetelt indokolást a kérdéses jogi aktus természetéhez kell igazítani, és abból világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a jogi aktust meghozó intézmény érvelésének oly

módon, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, a hatáskörrel rendelkező bíróság pedig gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét (1998. április 2-i Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ítélet, C-367/95 P, EBHT, EU:C:1998:154, 63. és 67. pont).

133 Így e követelményt az adott ügyben fennálló körülmények alapján kell értékelni, többek között az aktus tartalma, a felhozott indokok jellege és a címzetteknek vagy egyéb, a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett személyeknek a magyarázatokhoz fűződő érdeke alapján. Nem szükséges, hogy az indokolás valamennyi releváns tény- és jogkérdésre külön kitérjen, mivel azt, hogy valamely aktus indokolása megfelel-e az EK 296. cikk követelményeinek, nem pusztán a szövegére figyelemmel kell megítélni, hanem az összefüggéseire, valamint az érintett tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére tekintettel is (Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ítélet, fenti 132. pont, EU:C:1998:154, 63. pont).

134 A jelen ügyben a megtámadott határozatból kitűnik, hogy a kompenzációs mechanizmusokra, illetve az értékesítési feltételek összehangolására vonatkozó magatartások magának a kartell célja megvalósításának módjaiként kezdettől fogva az egységes és folyamatos jogsértés részét képezték (lásd a megtámadott határozat 4. szakaszát, valamint (239) és (248) preambulumbekezdését). Ezenkívül a megtámadott határozat (219)–(221) preambulumbekezdéseiből kitűnik továbbá, hogy a felperesek 1993. szeptember 16-tól kezdődően, éspedig e magatartások teljes ismeretében részt vettek e jogsértésben. Végül a megtámadott határozat (127), (132)–(135), (156), (159), (227) és (246) preambulumbekezdése a felperesekkel kapcsolatban hivatkozik e magatartásokra. Ennélfogva a megtámadott határozat e tekintetben megfelelően meg van indokolva, így e kifogást el kell utasítani.

135 Ami a védelemhez való jog megsértésére alapított kifogást illeti, azt is el kell utasítani. Először is a kifogásközlés hivatkozik a kompenzációs mechanizmusokra és az értékesítési feltételek összehangolására, amelyek – noha másodlagosan – a kartell elemei voltak, és hivatkozik arra is, hogy a Timab a résztvevők között szerepel, a kompenzációs mechanizmust illetően az 1994-től 1996-ig tartó időszak kivételével. A kifogásközlésre adott válasz 459–480. pontja ezen elemekkel foglalkozott. Ennélfogva a felpereseknek lehetőségük volt arra, hogy ezen, a terhükre megállapított elemekkel kapcsolatban kifejtsék álláspontjukat.

136 Másodszor meg kell állapítani, hogy a felperesek állításával ellentétben nincs különbség a kompenzációs mechanizmusnak és az értékesítési feltételek összehangolásának a kifogásközlésben, illetve a megtámadott határozatban szereplő meghatározása között. Ami a kompenzációs mechanizmust illeti, e mechanizmus alapelveit a kifogásközlés 127. pontja és a megtámadott határozat (132) preambulumbekezdése ugyanúgy írja le. Ugyanez vonatkozik az értékesítési feltételek leírására is, amint az például a kifogásközlés 83., 100. és 106. pontjából, valamint a megtámadott határozat (86), (107) és (113) preambulumbekezdéséből is kitűnik. Azon tény, hogy a kompenzációs intézkedések és az értékesítési feltételek összehangolása különböző formákat ölthetett, úgymint az ügyfelek elosztásának biztosítását célzó fedezeti árak gyakorlata (kompenzációs intézkedés), ügyfélszegmensek szerint a fizetési időszakokra vonatkozó megállapodások, a szerződéses feltételek összehangolása, a forgalmazási csatornák elosztása vagy a szerződések időtartama (értékesítési feltételek), e megállapításon egyáltalán nem változtat.

137 Ami a bizonyítékokat illeti, igaz, hogy a kompenzációs mechanizmusokra, valamint az értékesítési feltételek összehangolására vonatkozó bizonyítékok inkább a kartell első időszakát érintik (1978–1993), amelyet a felperesekkel szemben végül is nem vettek figyelembe. E megállapítás azonban nem jár azzal, hogy ne lennének bizonyítékok, és/vagy hogy a felpereseket ne lehetne a jogsértésért felelősségre vonni.

138 Így a megtámadott határozat (134) és (246) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Timab kvótanövelésekről tárgyalt akkor, amikor szükséges volt számára a kínálati volumenjeinek növelése, különösen 1996-ban, és hogy a Franciaországból Belgiumba, Németországba, Ausztriába, Svájcba és Hollandiába irányuló eladáshoz kért további volumen értékesítéséhez megkapta a hozzájárulást azzal a feltétellel, hogy e növelés egy négyéves időszakra (1997-től 2000-ig) elosztva fokozatos lesz.

139 Ezenkívül nem vitatott, hogy a Timab részt vett a volumenek és a kvóták összehangolására vonatkozó kartellben, valamint az árszabási stratégiákban és feltételekben, és hogy azáltal, hogy csatlakozott a Super CEPA megállapodásaihoz, tudott, illetve legalábbis tudnia kellett a Super CEPA-n belül folyó összehangolásról, amely az értékesítési feltételekre is kiterjedt, még akkor is, ha erre csak szükség esetén került sor. Amint a megtámadott határozat (173) preambulumbekezdéséből kitűnik, az azon években tartott kartelltalálkozókon, amelyek vonatkozásában a Timab részvételét nem vitatták, a szükséges mértékben megbeszélések tárgyát képezték más értékesítési feltételek is, úgymint az ügyfelenként értékesített volumenek.

140 Egyébiránt rá kell mutatni arra, hogy ezen elemeket a kartell súlyának értékelésekor nem vették figyelembe. A megtámadott határozat (328) preambulumbekezdéséből ugyanis kitűnik, hogy a Bizottság a jogsértés súlyának értékelésekor kizárólag az e jogsértés valamennyi résztvevője vonatkozásában közös tényezőket, azaz a piac felosztását és az árak összehangolását vette figyelembe.

141 A fentiekből következik, hogy e jogalapot el kell utasítani.

A bírság összegéről

142 A jogalapok harmadik csoportja keretében a felperesek azt állítják, hogy a Bizottság több általános jogelvet is megsértett, úgymint az egyenlő bánásmód elvét, a büntetések egyéniesítésének elvét és az arányosság elvét, és kifogásolják a bírság összegének több szempontját vagy az arra alkalmazott szabályokat, és ezzel kapcsolatban az 1/2003 rendelet 23. cikkének megsértésére, a kifogásolt magatartások súlyával kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibára, az enyhítő körülményekkel kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibára, az engedékenység címén nyújtott csökkentés aránytalan mérséklésére és a fizetőképességgel kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibára hivatkoznak.

– Az 1/2003 rendelet 23. cikkének megsértéséről

143 E jogalappal a felperesek előadják, hogy sérült az 1/2003 rendelet 23. cikke, valamint az arányosság elve és a büntetések egyéniesítésének elve, mivel a bírságokat az együttműködés mértéke alapján állapították meg, nem pedig a jogsértés súlya és időtartama alapján, ahogyan ezt az említett rendelet 23. cikke előírja.

144 A Bizottság vitatja a felperesek érvelését.

145 Először is ki kell emelni, hogy a felperesek állításával ellentétben a Bizottság figyelembe vette a szóban forgó jogsértés súlyát és időtartamát. A súly az eredeti alapösszeg és az elrettentést célzó kiegészítő összeg megállapításához figyelembe vett eladások értéke százalékos mértékének megállapításában jut kifejeződésre, az időtartamot pedig adott esetben vagy az évek száma alapján alkalmazott szorzó, vagy pedig a jogsértésben való részvétel időtartama során megvalósított tényleges eladások értéke tükrözi. E megállapítást nem kérdőjelezi meg az a tény, hogy e jogsértés egyes résztvevőinek együttműködés és vitarendezés címén csökkentést nyújtottak.

146 Másodszor meg kell állapítani, hogy a felperesek beadványaikban két táblázatot nyújtottak be. Az említett táblázatokat szemmel láthatóan a büntetések egyéniesítése elvének és az arányosság elvének állítólagos megsértése fényében kell értelmezni. Ami a felperesek által a keresetlevelükben benyújtott táblázatot illeti, amely összehasonlítja a megtámadott határozatban a 2006. évi iránymutatás alapján kiszabott bírságokat azon bírságokkal, amelyeket a 1998. évi iránymutatás alapján lehetett volna kiszámítani (azaz a felperesek szerint az esetükben kétszer kisebb bírság), ki kell emelni, hogy ezen összehasonlítás nem releváns, mivel a hivatkozási keretet kizárólag a 2006. évi iránymutatás jelenti.

147 Ugyanígy, ami a válaszban benyújtott táblázatot illeti, amely minden egyes érintett vállalkozás esetében megjelöli a bírságnak a vállalkozás összesített értékesítéseire vetített százalékos arányát, amely a felperesek szerint eltéréseket mutat, ki kell emelni, hogy ezen összehasonlítás nem releváns. Téves ugyanis azt feltételezni, hogy az értékesítések teljes volumene és a bírság összege közötti aránynak azonosnak kell lennie valamennyi, egy és ugyanazon jogsértésben részt vevő vállalkozás esetében, mivel a bírság végső összege tükrözi az egyes vállalkozások sajátos körülményeit, úgymint a súlyosító körülmények miatti növeléseket és az enyhítő körülmények miatti csökkentéseket, vagy az amiatti csökkentést, hogy ne lépjék túl a forgalom 10%-os felső határát, továbbá az engedékenység címén nyújtott csökkentést. Az a tény, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os felső határ alkalmazása miatt bizonyos tényezők – mint a jogsértés súlya és időtartama – ténylegesen nem tükröződnek a jogsértés valamely résztvevőjével szemben kiszabott bírság összegében, ellentétben más résztvevők esetével, amelyek nem részesültek az említett felső határ címén alkalmazott csökkentésben, csak egyszerű következménye annak, hogy e felső határt a kiszabott bírság végső összegére alkalmazzák (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EBHT, EU:C:2005:408, 279. pont).

148 Ennélfogva az 1/2003 rendelet 23. cikkének, a büntetések egyéniesítése elvének és az arányosság elvének a megsértésére alapított jogalap nem fogadható el.

– A jogsértés súlyáról

149 E jogalap keretében a felperesek úgy vélik, hogy a Bizottság a jogsértés súlyának értékelésekor nem vett figyelembe bizonyos, e tekintetben jelentős elemeket, úgymint a hasonló termékek által támasztott verseny miatti árnyomást, a jogsértés tényleges hatását, és azt a tényt, hogy a CEPA-ban részes felek között a 2000-es években különösen a Timab magatartása miatt tényleges verseny állt fenn. Emiatt a Bizottság nem állapíthatta volna meg az eladások értékének ugyanazon százalékos mértékét a vállalkozásoktól, valamint az egyes vállalkozások magatartásainak időtartamától és intenzitásától függetlenül, anélkül hogy ne sértette volna meg a büntetések egyéniesítésének elvét. Ezenkívül a felperesek a 17%-os együttható alkalmazását illetően is hivatkoznak az egyenlő bánásmód elvének és a szankció arányossága elvének megsértésére. Szerintük ezen együtthatónak alacsonyabbnak kell lennie, mint a más vállalkozások esetében megállapított együttható, figyelemmel arra a tényre, hogy a felperesek nem vettek részt a kompenzációs mechanizmusokban és az értékesítési feltételekben. Ugyanezen okból a kiegészítő összeg százalékos mértékét is csökkenteni kell.

150 A Bizottság vitatja ezen érvelés megalapozottságát.

151 Először is a bírság összegének kiszámítására vonatkozó szabályokat illetően emlékeztetni kell arra, hogy a 2006. évi iránymutatás 9–11. pontjában előírt módszer értelmében a Bizottság először is az egyes vállalkozások vagy vállalkozások társulása esetében meghatározza a bírság alapösszegét. Ezt követően az egyes érintett vállalkozások részvételét jellemző súlyosító vagy enyhítő körülményekre tekintettel a bírság ezen alapösszegét kiigazíthatja: emelheti vagy csökkentheti.

152 Konkrétan a 2006. évi iránymutatás 21–23. pontja alapján a bírságok megállapításakor követett módszer első szakaszában a „jogsértés súlyára” vonatkozó együtthatót legfeljebb 30%-ig terjedő mértékben állapítják meg bizonyos tényezők figyelembevételével, mint például a jogsértés jellege, valamennyi érintett fél összesített piaci részesedése, a jogsértés földrajzi kiterjedése, valamint az, hogy a jogsértés megvalósult-e, vagy sem, tekintettel arra, hogy az árak rögzítéséről, a piac felosztásáról és a termelés korlátozásáról szóló megállapodások jellegüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartoznak. A 2006. évi iránymutatás 25. pontja kifejti, hogy a Bizottság a fent említett tényezőkre figyelemmel elrettentés céljából a bírság alapösszegébe beépít egy olyan arányt, mely lehetővé teszi egy kiegészítő összeg kiszámítását, amely az eladások értékének 15 és 25%-a közötti tartományban mozog.

153 A fenti 152. pontból következik, hogy a 2006. évi iránymutatás a jogsértés súlyának, tehát a bírságnak a meghatározásakor nem tulajdonít döntő jelentőséget annak, hogy a kartell fejtett-e ki hatásokat, vagy sem.

154 E megközelítés megfelel az állandó ítélkezési gyakorlatnak, miszerint valamely versenyellenes magatartás hatása a bírság megfelelő összege értékelésének nem meghatározó kritériuma (2003. október 2-i Thyssen Stahl kontra Bizottság ítélet, C-194/99 P, EBHT, EU:C:2003:527, 118. pont; 2009. szeptember 3-i Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ítélet, C-534/07 P, EBHT, EU:C:2009:505, 96. pont).

155 Ezenkívül az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a piacok felosztása és a horizontális árkartell mindig is a versenyjog legsúlyosabb jogsértései közé tartozott, tehát kizárólag e ténynél fogva különösen súlyosnak minősíthető (lásd: 2005. július 27-i Brasserie nationale kontra Bizottság ítélet, T-49/02–T-51/02, EBHT, EU:T:2005:298, 173. és 174. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2006. április 5-i Degussa kontra Bizottság ítélet, T-279/02, EBHT, EU:T:2006:103, 252. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2011. július 13-i Polimeri Europa kontra Bizottság ítélet, T-59/07, EBHT, EU:T:2011:361, 225. pont).

156 Ezen elemekre figyelemmel a felperesek által arra alapított érveket, hogy a kartell nem fejtett ki hatást az érintett piacra, el kell utasítani.

157 Másodszor a Bizottság által a megtámadott határozatban az egyes érintett vállalkozások esetében figyelembe vett eladások értékének arányát illetően meg kell jegyezni, hogy a „jogsértés súlyára” vonatkozó együttható meghatározása és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható meghatározása a megtámadott határozat (323)–(326), illetve (332) és (333) preambulumbekezdésének tárgyát képezi.

158 Ezekből kitűnik, hogy a 17%-os együttható megállapításának igazolása érdekében a Bizottság a „jogsértés súlyára” vonatkozó együtthatót illetően két kritériumra, azaz a jogsértés jellegére és a kartell földrajzi kiterjedésére támaszkodott. Ugyanez vonatkozik a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatóra is.

159 A Bizottság figyelembe vette az átfogó kartell fő célját, amely abban állt, hogy felosszák egymás között a takarmányozási foszfátok európai piacának nagy részét, valamint összehangolják az árakat, és emlékeztetett arra, hogy az ilyen összehangolás jellegénél fogva az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke különösen súlyos megsértésének minősül. Ezenkívül a jogsértés lefedte az Unió tagállamai és az EGT-Megállapodásban részes felek területének jelentős részét.

160 Ami azon kifogásokat illeti, miszerint a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét, az arányosság elvét és a büntetések egyéniesítésének elvét, mivel az eladások értékének százalékos mértékét nem állapította meg a többi fél esetében megállapítottnál alacsonyabb mértékben, azzal az indokkal, hogy a Timab nem vett részt a kompenzációra és az értékesítési feltételek összehangolására vonatkozó magatartásokban, meg kell állapítani, hogy e kifogások nem fogadhatók el.

161 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy az arányosság elve megköveteli, hogy az intézmények jogi aktusai ne haladják meg a kitűzött cél elérésére alkalmas és az ahhoz szükséges mértéket (1990. november 13-i Fedesa és társai ítélet, C-331/88, EBHT, EU:C:1990:391, 13. pont; 1998. május 5-i Egyesült Királyság kontra Bizottság ítélet, C-180/96, EBHT, EU:C:1998:192, 96. pont; 2007. szeptember 12-i Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ítélet, T-30/05, EU:T:2007:267, 223. pont). A bírságok kiszámításakor a jogsértés súlyát számos tényező függvényében kell értékelni, és e tényezők közül egyiknek sem szabad a többi mérlegelési tényezőhöz képest aránytalan fontosságot tulajdonítani. Az arányosság elve ebben az összefüggésben azzal jár, hogy a Bizottságnak a jogsértés súlyának értékelése során figyelembe vett tényezőkkel arányosan kell meghatároznia a bírságot, és hogy ennek során e tényezőket koherens és objektíven igazolható módon kell alkalmaznia (2006.

szeptember 27-i Jungbunzlauer kontra Bizottság ítélet, T-43/02, EBHT, EU:T:2006:270, 226–228. pont; 2010. április 28-i Amann & Söhne és Cousin Filterie kontra Bizottság ítélet, T-446/05, EBHT, EU:T:2010:165, 171. pont).

162 A jelen ügyben a felperesek 1993 és 2004 között egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt, amely jogsértés a piac felosztásának és az árak összehangolásának végrehajtásában állt. Ennélfogva a Bizottság megállapíthatta az eladások értékének ugyanazon százalékos mértékét a vállalkozásoktól, valamint az egyes vállalkozások magatartásainak időtartamától és intenzitásától függetlenül, anélkül hogy megsértette volna az egyenlő bánásmód elvét és az arányosság elvét.

163 Ugyanígy a felperesek nem hivatkozhatnak eredményesen a 2010. május 19-i IMI és társai kontra Bizottság ítélet (T-18/05, EBHT, EU:T:2010:202) alapjául szolgáló ügyre, illetve az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C-39181 – „gyertyaviasz”-ügy) 2008. október 1-jén hozott bizottsági határozat alapjául szolgáló ügyre sem. E tekintetben a megtámadott határozatból kitűnik, hogy a kompenzációs mechanizmusok, illetve az értékesítési feltételek összehangolása nem minősülnek a kartell külön ágának, hanem a jogsértés („szükség esetén”) járulékos magatartásait jelentik. Az említett magatartásokat nem vették figyelembe az alkalmazott százalékos mérték megállapításakor, így a felperesek és a kartell többi tagja között semmilyen megkülönböztetést nem lehetett tenni, még akkor sem, ha bizonyítást nyerne, hogy a Timab a szóban forgó összehangolás egyik vagy másik aspektusában nem vett részt. Márpedig a megtámadott határozatból következik, hogy a súly értékelésekor figyelembe vett tényezők – azaz elsősorban a piac felosztása és az árak összehangolása – a szóban forgó jogsértésben részt vevő valamennyi fél esetében azonosak, és hogy ennélfogva a súly alapján alkalmazott százalékos arány valamennyi, e kartellben részt vevő vállalkozás esetében ugyanaz.

164 Ennélfogva nem lehet arra hivatkozni, hogy a Bizottság megsértette volna az egyenlő bánásmód elvét, az arányosság elvét vagy a büntetések egyéniesítésének elvét.

– Az enyhítő körülményekről

165 E jogalap két részből áll, amelyekben a felperesek vitatják azt, hogy a Bizottság megtagadta velük szemben az enyhítő körülmények figyelembevételét. E tekintetben azt kifogásolják, hogy a Bizottság megsértette a büntetések egyéniesítésének elvét, valamint nyilvánvaló mérlegelési hibát vétett.

166 Először is a felperesek előadják, hogy a Tessenderlo Chemie-től gazdaságilag függő helyzetben voltak, mivel ez utóbbi ellenőrizte a forgalmazási láncban feljebb lévő piacon a nyersanyagellátást, és lehetősége volt arra, hogy a Timabot kizárja a piacról. A megtámadott határozat, mivel nem vette figyelembe e függőségi helyzetet, nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz, és sérti a büntetések egyéniesítésének elvét.

167 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a függőségi helyzet, illetve fenyegetés és nyomás fennállása nem minősülhet enyhítő körülménynek, mivel ezek nem igazolhatják a versenyszabályok megsértését (Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 147. pont, EU:C:2005:408, 369. és 370. pont). Ezenkívül meg kell állapítani, hogy a felperesek nem nyújtottak be a Tessenderlo Chemie által gyakorolt tényleges nyomást alátámasztó konkrét bizonyítékokat.

168 Másodszor a felperesek enyhítő körülményként hivatkoznak a versenyző magatartásukra. Ki kell emelni, ahogyan a Bizottság is tette, hogy ezen állítás ellentmondani tűnik a Tessenderlo Chemie-től való gazdasági függőségre vonatkozó állításnak. Mindenesetre, még ha feltételezzük is, hogy a felperesek nem tartották be mindig a kartell keretében kötött megállapodásokat, ami kartellügyekben egyáltalán nem kivételes tény, ez nem kérdőjelezi meg a kartellben való részvételüket, és nem minősül

enyhítő körülménynek (lásd ebben az értelemben: 2005. június 15-i Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ítélet, T-71/03, T-74/03, T-87/03 és T-91/03, EU:T:2005:220, 74. és 297. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

169 Ennélfogva e jogalapot el kell utasítani.

– Az engedékenységről

170 E jogalap keretében a felperesek azt kifogásolják, hogy együttműködés címén 12 százalékpontot veszítettek (17 helyett 5%-ot kaptak) ahhoz képest, amit a vitarendezési eljárás keretében közöltek velük. Közelebbről az együttműködésükre tekintettel e csökkentés aránytalanságát és a csökkentés alapjául hivatkozott indokokat – azaz az okirati bizonyítékok hiányát és az 1978-tól 1993-ig terjedő időszakra vonatkozó késedelmes magyarázataikat – kifogásolják. Szerintük a Bizottság újraértékelte az 1993. szeptember 16-át követő tényekre vonatkozó együttműködésük hozzáadott értékét, és ezáltal szankcionálta a vitarendezési eljárásból való kilépésüket.

171 Az engedékenységi közleményben a Bizottság meghatározta azon feltételeket, amelyek teljesülése esetén a kartellre vonatkozó vizsgálat során a Bizottsággal együttműködő vállalkozások mentesülhetnek az általuk egyébként megfizetendő bírság alól, illetve a bírság összegének csökkentésében részesülhetnek.

172 Az engedékenységi közlemény 20. pontja szerint „[a]zok a vállalkozások, amelyek nem felelnek meg a [bírságmentesség] feltételeinek, jogosultak lehetnek annak a bírságnak a csökkentésére, amelyet egyébként kiszabtak volna”.

173 Az engedékenységi közlemény 21. pontja úgy rendelkezik, hogy „[a]nnak érdekében, hogy [az említett közlemény 20. pontja szerinti bírságcsökkentésre] jogosultságot szerezzen, a vállalkozásnak a Bizottság rendelkezésére kell bocsátania a feltehető jogsértésre vonatkozó olyan bizonyítékait, amelyek jelentős hozzáadott értéket képviselnek a Bizottságnak már rendelkezésére álló bizonyítékok értékéhez képest, és véget kell vetnie a feltehető jogsértésben való részvételének nem később, mint a bizonyíték benyújtása időpontjában”.

174 Az engedékenységi közlemény 22. pontja a következőképpen határozza meg a jelentős hozzáadott érték fogalmát:

„A »hozzáadott érték« fogalma arra vonatkozik, hogy a benyújtott bizonyíték jellege és/vagy részletessége folytán mennyiben segíti a Bizottságot a kérdéses tényállás bizonyításában. Ennek mérlegelésében a Bizottság általában azokat az írásos bizonyítékokat, amelyek abból az időszakból származnak, mint a bizonyítandó tényállás, értékesebbnek tekinti, mint a később keletkezett bizonyítékokat. Ehhez hasonlóan a kérdéses tényállással kapcsolatos közvetlen bizonyítékokat általában nagyobb értékűnek tekinti, mint a közvetett vonatkozásúakat.”

175 Az engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontjának első bekezdése a bírságcsökkentés három tartományáról rendelkezik. Az említett közlemény 21. pontjában megállapított feltételnek megfelelő első vállalkozás a bírság összegének 30–50%-os csökkentésére, a második vállalkozás a bírság összegének 20–30%-os csökkentésére jogosult, a további vállalkozások pedig a bírság összegének 20%-ig terjedő csökkentésére jogosultak.

176 Az engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontjának második bekezdése megállapítja, hogy „[a]nnak érdekében, hogy e tartományok mindegyikében meg tudja határozni a csökkentés mértékét, a Bizottság figyelembe veszi [az említett közlemény] 21. pont[ja] feltételeinek megfelelő bizonyíték benyújtásának időpontját és az általa képviselt hozzáadott érték mértékét”, és hogy „[f]igyelembe veheti még, hogy a benyújtás időpontját követően a vállalkozás milyen mértékben és mennyire folyamatosan működött együtt vele”.

177 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik egy adott vállalkozás együttműködése minőségének és hasznosságának megítélésére vonatkozóan, különösen a többi vállalkozás közreműködéséhez viszonyítva (lásd ebben az értelemben: SGL Carbon kontra Bizottság ítélet, fenti 92. pont, EU:C:2007:277, 81. pont).

178 Ráadásul, bár a Bizottság köteles megindokolni, hogy miért gondolja úgy, hogy a vállalkozások által az engedékenységi közlemény keretében szolgáltatott információk olyan hozzájárulást jelentenek, amely indokolja vagy nem indokolja a kiszabott bírság összegének csökkentését, a Bizottság határozatát e tekintetben vitatni kívánó vállalkozásnak kell bizonyítania, hogy az általa önkéntesen szolgáltatott információknak döntő jelentőségük volt abban, hogy a Bizottság bizonyítani tudta a jogsértés lényeges elemeit, és így bírságot kiszabó határozatot tudott elfogadni (lásd ebben az értelemben: 2009. szeptember 24-i Group Bank és társai kontra Bizottság ítélet, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P és C-137/07 P, EBHT, EU:C:2009:576, 297. pont).

179 A jelen ügyben emlékeztetni kell arra, hogy a felperesek az 1978 és 2004 közötti időszakra vonatkozóan engedékenység iránti kérelmet nyújtottak be. A kifogásközlésre adott válaszukban (lásd a fenti 113. pontot) a felperesek az 1993-at megelőző időszakot illetően módosították az említett kérelem keretében tett nyilatkozatukat.

180 Amint a jogalapok első csoportja keretében már kiemelésre került, az engedékenységi közlemény címén való csökkentés kiszámításakor figyelembe vett időszak egy részétől való eltekintés következménye lehet e csökkentés mérséklése, amit a felperesek egyébként nem vitattak.

181 A felperesek fenti 170. pontban kifejtett érveire tekintettel meg kell tehát vizsgálni, hogy a Bizottság a felperesek által az 1993-at követő időszakra vonatkozóan benyújtott bizonyítékok hozzáadott értékének megítélésekor követett-e el hibát.

182 A felpereseknek engedékenység címén nyújtott csökkentést illetően a megtámadott határozat (357) és azt követő preambulumbekezdéseiből kitűnik, hogy a Bizottság megállapította, hogy:

– ami az okirati bizonyítékokat illeti, a felperesek nem nyújtottak be ilyen bizonyítékokat a kartellben való részvételük teljes időszakára vonatkozóan;

– ami a nyilatkozatokat illeti, a felperesek közölték a páneurópai találkozókon jelen lévő képviselőik nevét, e találkozók tárgyát és gyakoriságát, valamint a nemzeti szintű találkozók részleteit és megerősítését (Egyesült Királyság, Spanyolország és Franciaország);

– az engedékenység iránti kérelmükben a felperesek beismerő nyilatkozatokat tettek a takarmányozási foszfátok ágazatában a versenytársaikkal 1978-tól kezdve Franciaországban, majd az Egyesült Királyságban (1983-ban) és a 80-as évek elejétől európai szinten is tartott találkozókat illetően;

– a kifogásközlésre adott válasz szakaszában a felperesek azt állították, hogy az 1978-tól 1993-ig terjedő időszak vonatkozásában elismert találkozók nem képezték a takarmányozási foszfátokat érintő átfogó kartell részét;

– mivel a Bizottság nem támaszkodik a felperesek saját nyilatkozataira a Franciaországban és más régiókban tartott találkozókon való részvételüket illetően, és mivel nincs tudomása egy 1993 előtt fennálló páneurópai kartellről, a felperesek engedékenység iránti kérelmében szolgáltatott információkat csak az 1993 és 2004 közötti időszak vonatkozásában képviselt jelentős értékük fényében lehet megítélni;

– e körülmények alapján a felperesek együttműködése címén az 5%-os csökkentés megfelelő.

183 Az okirati bizonyítékokat illetően meg kell állapítani, hogy a felperesek által a kartellben való részvételre vonatkozóan szolgáltatott okirati bizonyítékok többsége, azaz az 1989. június 2. és 2005. november 16. között a CEFIC keretében tartott találkozók listája, valamint az e találkozókról készített beszámolók, a második időszakra (1993–2004) vonatkoznak. A megtámadott határozatból, valamint a Törvényszék előtti ügyiratokból azonban az következik, hogy a Bizottságnak már elegendő bizonyíték állt a rendelkezésére annak bizonyításához, hogy felperesek a második időszakban részt vettek a kartellben.

184 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a felpereseknek az engedékenységi közleményből eredő előnyökben való részesülés iránt 2008. október 14-én benyújtott kérelmét megelőzte a Kemira kérelme (2003. november 28., az engedékenységi közlemény 8. pontja alapján bírságmentességben részesülő fél), a Tessenderlo Chemie kérelme (2004. február 18., az engedékenységi közlemény 23. pontja értelmében engedékenységet elsőként kérelmező fél) és a Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química kérelme (2007. március 27., az e közlemény 23. bekezdése értelmében vett második kérelmező fél). Ennélfogva logikus, hogy a felperesek (mint az engedékenységet utolsóként kérelmezők) által az engedékenység iránti kérelmük keretében a második időszakra vonatkozóan (több mint négy évvel a helyszíni vizsgálatok megkezdése után, és azt követően, hogy a Bizottság háromszor is tájékoztatást kért) szolgáltatott bizonyítékok kisebb hozzáadott értéket képviselnek. A kartell tagjai által nyújtott együttműködés időbeli sorrendje és gyorsasága ugyanis alapvető fontosságú elem az engedékenységi közlemény által kialakított rendszerben (2011. október 5-i Transcatab kontra Bizottság ítélet, T-39/06, EBHT, EU:T:2011:562, 380. pont).

185 Márpedig meg kell állapítani, hogy a CEFIC keretében tartott találkozóknak a felperesek által az engedékenység iránti kérelmük keretében közölt időrendjét, megjelölve az azokon részt vevő vállalkozások képviselőinek nevét, részben már a Kemira is közölte, így ezen információk csak megerősíthetik a már a Bizottság birtokában lévő információkat. Ugyanez vonatkozik az említett találkozók jegyzőkönyveire is.

186 Ezenkívül a Tessenderlo Chemie-t illetően a megtámadott határozat (352) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság megállapította, hogy az e vállalkozás által szolgáltatott bizonyítékok az engedékenységi közlemény értelmében vett jelentős hozzáadott értéket képviselnek. A Tessenderlo Chemie, amely egyébként elsőként szolgált az 1969-től 1989-ig terjedő időszakra vonatkozó információkkal és bizonyítékokkal, amiért az engedékenységi közlemény 23. pontja értelmében részleges mentességet kapott, magas minőségű és jelentős mennyiségű bizonyítékokkal szolgált, amelyek jellegük és részletességük folytán segítették a Bizottságot az 1989. április 1-je és 2004. február 10. közötti kartell fennállásának bizonyításában. E bizonyítékok különösen a következők: a kartell működésének és fejlődésének részletes leírása, a versenyellenes jellegű két- vagy többoldalú találkozókra (*ad hoc*, valamint a CEPA, a Super CEPA és a CEFIC keretében tartott találkozókra) vonatkozó, a tényállás időszakából származó, kézzel írott feljegyzések, valamint az egész időszakra vonatkozóan az értékesítések, a kvóták, az ügyfelek vagy az árak figyelemmel kísérését szolgáló, kézzel írott táblázatok. Ez alapján a Bizottság az említett időszakra vonatkozóan 50%-os bírságösszeg-csökkentést nyújtott.

187 Ugyanígy a Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Químicát illetően, amely az engedékenységi közlemény 23. pontja értelmében vett „második kérelmező”, a megtámadott határozatból kitűnik, hogy e társaság olyan okirati bizonyítékokkal szolgált, amelyek megerősítették a nyilatkozatait, és együttműködése lehetővé tette a kartell földrajzi kiterjedésének Portugáliára való kiterjesztését.

188 A felperesek nyilatkozatait illetően ki kell emelni, hogy a Bizottság a vitarendezési eljárásban mind a 2006. évi iránymutatás 29. pontja alapján, mind pedig az engedékenységi közlemény alapján csökkentést javasolt.

189 Először is a felperesek említett nyilatkozatai lehetővé tették a kartellben való saját részvételük időtartamának kiterjesztését, azonban nem tették lehetővé maga a kartell időtartamának kiterjesztését. Ennélfogva, mivel az engedékenységi közlemény 23. pontjának második bekezdése nem alkalmazható,

„engedékenységen kívüli” csökkentést irányoztak elő a 2006. évi iránymutatás 29. pontja alapján, különösen azon paradox következmény elkerülése érdekében, hogy olyan vállalkozást büntessenek, amely kész volt együttműködni a Bizottsággal azáltal, hogy a részvételének időtartamára vonatkozóan lényeges információkkal szolgált. Amint a jogalapok első csoportja keretében már kiemelésre került, a felperesek a kifogásközlést követően úgy érveltek, hogy az első időszakra (1978–1993) vonatkozó versenyellenes magatartásokkal kapcsolatos nyilatkozataik vagy elkülönülő, vagy pedig elévült jogsértésre vonatkoznak. Ugyanígy megállapításra került, hogy a Bizottság nem követett el hibát akkor, amikor az eredetileg enyhítő körülmény címén nyújtani tervezett és a vitarendezési eljárás keretében közölt 35%-os csökkentést nem alkalmazta.

190 Másodszor a Bizottság az engedékenységi közlemény alapján az 1978-tól 2004-ig terjedő teljes időszakra vonatkozóan és a felperesek által szolgáltatott valamennyi információra tekintettel – ideértve a beismerő nyilatkozatokat is – 17%-os csökkentést javasolt. A felperesek e beismerő vallomásai jelentős szerepet játszottak abban, hogy a Bizottság a kifogásközlésben bizonyítani tudja a kartelltalálkozókon 1978-tól kezdődően, tehát az első, az Egyesült Királyságra vonatkozó 1983-as okirati bizonyítékokat megelőzően való részvételüket. Ezenkívül az említett beismerő vallomások megerősítették azt, hogy a felperesek 1978-tól kezdődően a Bizottság 2004-ben tartott helyszíni vizsgálatai időpontjáig egyetlen jogsértésben vettek részt folyamatosan, és hogy a kartellben kezdettől fogva részt vettek európai szinten, azaz jóval a Spanyolországra vonatkozó 1992-es okirati bizonyítékokat megelőzően.

191 Abból a tényből tehát, hogy a Bizottság engedékenység címén az 1978-tól 2004-ig terjedő időszakra vonatkozó 17%-os csökkentés helyett végül a második időszakra (1993–2004) vonatkozóan 5%-os csökkentést nyújtott, arra lehet következtetni, hogy a Bizottság azon az álláspontón volt, hogy a figyelembe vett időszakra vonatkozó nyilatkozatok korlátozott hozzáadott értéket képviselnek, és hogy az első időszakra (1978–1993) vonatkozó beismerő nyilatkozatok – mivel a Bizottság kizárólag e forrásokra tudta volna alapítani azt, hogy a felperesek ezen időszakban részt vettek a kartellben – jelentős hozzáadott értéket képviselnek.

192 A hozzáadott érték ekképpen való megítélését el lehet fogadni.

193 A figyelembe vett időszakot illetően ugyanis a megtámadott határozat (137), (138), (143), (158) és (360) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a felperesek részvételére vonatkozó bizonyíték nem a felperesek által szolgáltatott információkon alapult, hanem a beismerő nyilatkozataik annak megerősítését tették lehetővé, hogy 1993-at követően részt vettek a kartellben.

194 Ezenkívül, amint a fenti 185. pontban már megállapításra került, a felperesek által benyújtott okirati bizonyítékok nem tartalmaznak új, jelentős értékkel bíró információkat, hanem lényegében megerősítik a már ismert tényeket.

195 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem lépte túl nyilvánvalóan a mérlegelési mozgásterét, amikor megállapította, hogy a felperesek által benyújtott bizonyítékok csak korlátozott hozzáadott értékkel bírnak, ami az engedékenységi közlemény alapján a bírság összegének csak 5%-os csökkentését indokolja.

196 A fentiekből következik, hogy a jelen jogalapot el kell utasítani.

– A fizetőképességről és a rendkívüli válsághelyzetről

197 E jogalap keretében a felperesek úgy vélik, hogy helyzetük nem tér el kellőképpen a [*bizalmas*] helyzetétől ahhoz, hogy indokolja az eltérő bánásmódot. Arra is hivatkoznak továbbá, hogy a Bizottság az esetükben nem vizsgált meg konkrétan társadalmi és gazdasági paramétereket, továbbá hogy a Bizottság nem vizsgálta meg, hogy a fizetőképességre vonatkozó elemzése keretében milyen következményekkel járnak a Lisszaboni Szerződés által bevezetett újítások.

198 A 2006. évi iránymutatás 35. pontja szerint különleges körülmények fennállása esetén a Bizottság, kérelemre, figyelembe veheti a vállalkozás sajátos társadalmi és gazdasági környezetben való fizetőképességének hiányát, kifejtve továbbá, hogy ezen a címen a Bizottság nem csökkenti a bírság összegét csupán a vállalkozás kedvezőtlen vagy veszteséges pénzügyi helyzetének megállapítása miatt, és hogy a „bírság csak abban az esetben csökkenthető, ha objektív bizonyíték szolgál arra, hogy a bírság kiszabása […] visszavonhatatlanul veszélybe sodorná a vállalkozás gazdasági életképességét, és aktív eszközeit értéküktől megfosztaná”.

199 Így a bírság végső összegének a 2006. évi iránymutatás 35. pontja alapján való csökkentésének feltételei megkövetelik, hogy a vállalkozás először is bizonyítsa, hogy nem képes a bírság megfizetésére – amit elegendő és pontos pénzügyi adatokkal kell alátámasztani –, másodszor azt, hogy a bírság megfizetése következtében a vállalkozás eszközei elveszítenék értéküket, harmadszor pedig bizonyítania kell a sajátos társadalmi és gazdasági környezetet.

200 A megtámadott határozat (373) preambulumbekezdésében a Bizottság elutasította a Timab/CFPR fizetőképességének hiánya miatt benyújtott, a bírság összegének csökkentése iránti kérelmet azzal az indokkal, hogy először is a rendelkezésre álló tartalékuk és pénzeszközeik 2009 végén elegendőek voltak, továbbá az e tartalék és az említett pénzeszközök 2010-es évre vonatkozó előrejelzései pozitívak voltak, másodszor a teljes bírság a vállalkozásnak a csoporton belüli méretéhez viszonyítva korlátozott mértékű, és harmadszor – a csoport fizetőképessége alapján – lehetőség van a sokszorosító hatás növelésére több bankkölcsön felvétele révén.

201 Először is a [*bizalmas*] állítólag eltérő bánásmódban való részesítését illetően emlékeztetni kell arra, hogy az egyenlő bánásmód elve az uniós jog alapelve, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikke rögzít. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az említett elv megköveteli, hogy hasonló helyzeteket ne kezeljenek eltérő módon, és hogy eltérő helyzeteket ne kezeljenek ugyanolyan módon, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható (lásd: a fenti 72. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2013. július 11-i Ziegler kontra Bizottság ítélet, C-439/11 P, EBHT, EU:C:2013:513, 132. és 166. pont; Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, EU:C:2013:464, 186. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

202 Így az egyenlő bánásmód elvének az eltérő bánásmód folytán történő megsértése mindazonáltal feltételezi, hogy az érintett helyzetek a rájuk jellemző tényezők összességére tekintettel hasonlóak. A különböző helyzeteket jellemző elemeket és így hasonló jellegüket többek között a szóban forgó különbségtételt létrehozó uniós aktus tárgyának és céljának fényében kell meghatározni és értékelni (Ziegler kontra Bizottság ítélet, fenti 201. pont, EU:C:2013:513, 167. pont; lásd: Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 201. pont, EU:C:2013:464, 187. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

203 Ebből következik, hogy a 2006. évi iránymutatás 35. pontja szerinti kérelmet követően minden egyes aktát objektív módon kell megvizsgálni. A jelen ügyben ugyanis meg kell állapítani, hogy a [*bizalmas*] bírságösszegének csökkentése és a felperesek bírságösszege csökkentésének hiánya egy ilyen, a Bizottság által a 2006. évi iránymutatás 35. pontja keretében elvégzett elemzés eredménye, és hogy a Bizottság a szóban forgó két vállalkozással kapcsolatos elemzés során ugyanazon paramétereket alkalmazta.

204 E tekintetben mind a megtámadott határozatból, mind pedig a külön határozatból kitűnik – amely határozatok ugyanazon elveket fogalmazzák meg –, hogy a Bizottság a fizetőképesség értékelése érdekében elvégezte a felperesek és a [*bizalmas*] fizetőképességének, valamint az esetleges bírság e vállalkozások életképességére gyakorolt hatásának gazdasági és pénzügyi elemzését. A Bizottság figyelembe vette a szóban forgó vállalkozás pénzügyi helyzetét, valamint a belső pénzügyi előrejelzéseket, és több olyan pénzügyi mutatóra támaszkodott, amely a jövedelmezőséget, a fizetőképességet, az eladósodási képességet és a bírságnak a vállalkozás értékére gyakorolt hatását méri. A Bizottság figyelembe vette továbbá a vállalkozás részvényeseinek hozzáállását is.

205 Ebből kitűnik, hogy a [*bizalmas*] „cash flow”-ja kritikus helyzetben volt, míg a felpereseké egészséges volt, amit egyébiránt maguk a felperesek is elismertek a tárgyaláson. Ugyanígy a [*bizalmas*] kockázati profilját negatívnak, míg a felperesekét pozitívnak minősítették. Ugyanez vonatkozik a szóban forgó két vállalkozás által a fizetőképesség hiánya címén való bírságösszeg-csökkentés iránt benyújtott kérelem megalapozottságának vizsgálatakor alkalmazott egyéb mutatókra is.

206 Ennélfogva, mivel a felperesek helyzete nem hasonló a [*bizalmas*] helyzetéhez, az állítólagos eltérő bánásmódra alapított kifogás nem fogadható el.

207 Másodszor a felperesek azt kifogásolják, hogy a Bizottság a pénzügyi helyzetüket illetően nem végzett konkrét vizsgálatot.

208 Amint a fenti pontokból kitűnik, hogy a Bizottság a fizetőképesség értékelése érdekében elvégezte a felperesek fizetőképességének, valamint az esetleges bírság e vállalkozások életképességére gyakorolt hatásának gazdasági és pénzügyi elemzését. A Bizottság figyelembe vette a fenti 204. pontban hivatkozott tényezőket. Ennélfogva azon állítás, miszerint a Bizottság nem vizsgálta meg konkrétan a felperesek pénzügyi helyzetét, nem fogadható el.

209 Egyébiránt ki kell emelni, hogy a felperesek ténylegesen nem hivatkoznak a fizetőképességükkel kapcsolatban elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibára, hanem inkább az iránymutatás 35. pontjában foglalt kritériumok szigorú alkalmazását kifogásolják. Ráadásul, amint a fenti 205. pontban már megállapításra került, a felperesek azt állították, hogy a „cash flow”-juk egészséges.

210 Ezenkívül a felperesek által tett észrevételek, úgymint a gazdasági válság vagy a felperesek pénzügyi jellemzőihez képest (tőzsdén nem jegyzett családi vállalkozás) a [*bizalmas*] pénzügyi jellemzői (tőzsdén jegyzett vállalkozás), nem minősülnek a fenti 199. pontban említett követelmények teljesítéséhez elegendő objektív bizonyítékoknak.

211 Harmadszor a felperesek előadják, hogy a verseny már nem az Unió egyik célkitűzése, hanem azt az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, a belső piacról és a versenyről szóló 27. jegyzőkönyv kizárólag a belső piac összetevőjeként említi. A felperesek szerint e módosítás a korábbiaknál is erőteljesebben hívja fel a Bizottságot arra, hogy a versenyellenes magatartások és azok szankcionálása során vegye figyelembe a különböző érintett vállalkozások helyzetét, valamint nemcsak pénzügyi, hanem gazdasági és társadalmi sajátosságaikat is, az Uniónak az EUSZ 3. cikkben meghatározott célkitűzéseire tekintettel.

212 E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy a belső piacról és a versenyről szóló 27. jegyzőkönyvvel összefüggésben értelmezett EUSZ 3. cikk nem változtatta meg sem az EUMSZ 101. cikk célkitűzését, sem pedig a bírságkiszabásra vonatkozó szabályokat. Ennélfogva azon kifogás, miszerint a Bizottság, mivel nem vette figyelembe a CFPR gazdasági és társadalmi kötöttségeit, valamint forgalmának jelentős visszaesését, megsértette az EUSZ 3. cikknek a belső piacról és a versenyről szóló 27. jegyzőkönyvvel összefüggésben értelmezett rendelkezéseit, nem fogadható el.

213 A fenti megfontolásokból következik, hogy a jelen jogalapot el kell utasítani.

A bírság összegének megváltoztatása iránti, másodlagosan előterjesztett kereseti kérelmekről

214 Harmadik kereseti kérelmükben a felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék csökkentse a velük szemben kiszabott bírság összegét. Ennek keretében konkrétan azt kérik, hogy a Törvényszék csökkentse a „súly címén alkalmazott mértéket”, és az „engedékenység keretében tanúsított együttműködésért” nyújtott csökkentésen kívül nyújtson számukra további bírságcsökkentést az „engedékenységen kívüli együttműködésért”, figyelemmel arra, hogy nem vitatták az 1993. szeptember 16-át követően bekövetkezett tényeket.

215 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy ami a versenyszabályok megsértése miatt bírságot kiszabó bizottsági határozatok bírósági felülvizsgálatát illeti, a jogszerűség vizsgálatát kiegészíti a korlátlan felülvizsgálati jogkör, amelyet az EUMSZ 261. cikknek megfelelően az 1/2003 rendelet 31. cikke ruház az uniós bíróságra (lásd ebben az értelemben: 2011. december 8-i Chalkor kontra Bizottság ítélet, C-386/10 P, EBHT, EU:C:2011:815, 53., 63. és 64. pont). E jogkör feljogosítja a bíróságot arra, hogy a szankció jogszerűségének egyszerű felülvizsgálatán túl a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítse, és következésképpen adott esetben a kiszabott bírság vagy kényszerítő bírság összegét törölje, csökkentse vagy növelje (lásd: 2011. december 8-i KME és társai kontra Bizottság ítélet, C-272/09 P, EBHT, EU:C:2011:810, 103. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; lásd ebben az értelemben: 2011. október 5-i Romana Tabacchi kontra Bizottság ítélet, T-11/06, EBHT, EU:T:2011:560, 265. pont).

216 Ráadásul a Törvényszék a korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása során köteles tiszteletben tartani az egyenlő bánásmód elvét, függetlenül attól, hogy a felperesek kezdetben részt vettek-e a vitarendezési eljárásban, vagy sem.

217 Először is, amint a fentiekből következik (lásd a fenti 160. pontot), a jogsértés súlya címén alkalmazott 17%-os mértéket nem indokolt csökkenteni.

218 Másodszor, ami a felperesekkel szemben kiszabott bírság összegének azon okból való megváltoztatása iránti kérelmet illeti, hogy nem vitatták az 1993. szeptember 16-át követően bekövetkezett tényeket, emlékeztetni kell arra, hogy az engedékenységi közlemény nem ír elő a tények valóságtartalma vitatásának hiánya miatti csökkentést. Ezenkívül, amint az a Bizottság által az együttműködésük értékelése során elkövetett mérlegelési hibára alapított jogalap keretében már megállapításra került, már elegendő bizonyíték volt a Bizottság birtokában a felperesek jogsértésben való részvételének bizonyításához, így a felperesek bizonyítékai és nyilatkozatai korlátozott hozzáadott értéket képviseltek. Végül a Törvényszék azon az álláspontón van, hogy – mivel ezen együttműködés nem tette lehetővé, hogy a Bizottság a kartellt teljesen vagy részben szankcionálja – nem indokolt az, hogy a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva „engedékenységen kívüli” bírságcsökkentést nyújtson a felperesek számára.

219 Ennélfogva a jelen ügyben egyéb olyan jellegű körülmények hiányában, amelyek a felperesekkel szemben kiszabott bírság összegének megváltoztatásához vezetnek, a felperesek harmadik kereseti kérelmét mint megalapozatlant el kell utasítani.

220 Mivel a felperesek által – akár megsemmisítés, akár megváltoztatás iránti – kereseti kérelmeik alátámasztására felhozott jogalapok egyike sem megalapozott, a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

221 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felpereseket, mivel pervesztesek lettek, saját költségeiken kívül kötelezni kell a Bizottság részéről felmerült költségek viselésére is.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített nyolcadik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) A Törvényszék a Timab Industries-t, valamint a Cie financière et de participations Roullier-t (CFPR) kötelezi a költségek viselésére.

Gratsias Czúcz Popescu

Kancheva Wetter

Kihirdetve Luxembourgban, a 2015. május 20-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei 1

Az eljárás és a felek kérelmei 5

A jogkérdésről 7

A megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelmekről 7

A vitarendezési eljárásról 7

– Előzetes észrevételek 8

– A bírság összegének a közölt tartományhoz képest való növeléséről 10

– Az elemzés elégtelen jellegéről 15

– A többi kifogásról 17

Az érintett magatartásokról 19

A bírság összegéről 21

– Az 1/2003 rendelet 23. cikkének megsértéséről 21

– A jogsértés súlyáról 22

– Az enyhítő körülményekről 24

– Az engedékenységről 25

– A fizetőképességről és a rendkívüli válsághelyzetről 28

A bírság összegének megváltoztatása iránti, másodlagosan előterjesztett kereseti kérelmekről 30

A költségekről 31